

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2018/1134 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 5ης Ιουλίου 2018

σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σε συμβάσεις που ανατίθενται για ορισμένες δραστηριότητες σχετικές με τη λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στην Τσεχική Δημοκρατία

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2018) 4194]

(Το κείμενο στην τσεχική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 35 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη το αίτημα που υπέβαλε η Τσεχική Δημοκρατία,

Αφού ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής δημόσιων συμβάσεων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ

- (1) Στις 2 Νοεμβρίου 2016 η Τσεχική Δημοκρατία (στο εξής «η αιτούσα χώρα») υπέβαλε στην Επιτροπή αίτημα δυνάμει του άρθρου 35 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ (στο εξής «το αίτημα»).
- (2) Το αίτημα αφορά τις ακόλουθες δραστηριότητες που περιγράφονται σ' αυτό:
 - (α) λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες με «αυτόματη συνεχή μέτρηση» Α ή «χειροκίνητη συνεχή μέτρηση» Β, οι οποίοι λαμβάνουν εξατομικευμένες προσφορές από προμηθευτές (στο εξής «λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες»·
 - (β) λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς εμπορικούς και οικιακούς πελάτες με «μη συνεχή μέτρηση» C, οι οποίοι λαμβάνουν τυποποιημένες προσφορές από προμηθευτές (στο εξής «λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες»·
 - (γ) λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες με i) αυτόματη συνεχή μέτρηση είτε από μακριά (Α) είτε σε βάση μηνιαίας ανάγνωσης (Β) και ετήσια κατανάλωση τουλάχιστον 4,2 GWh, ή με ii) μη διακοπτόμενη μέτρηση μηνιαίας ανάγνωσης και ετήσια κατανάλωση μεταξύ 0,63 και 4,2 GWh, οι οποίοι λαμβάνουν γενικά εξατομικευμένες προσφορές από προμηθευτές (στο εξής «λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες»·
 - (δ) λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς εμπορικούς και οικιακούς πελάτες με μη διακοπτόμενη μέτρηση και μη μηνιαία ανάγνωση, οι οποίοι έχουν ετήσια κατανάλωση μικρότερη από 0,63 GWh και, γενικά, λαμβάνουν τυποποιημένες προσφορές από προμηθευτές (στο εξής «λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες»).
- (3) Το αίτημα συνοδεύεται από επιστολή της Εθνικής Αρχής Ανταγωνισμού («ΕΑΑ») της Τσεχικής Δημοκρατίας με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου 2016 και από συμπληρωματική επιστολή της Αρχής με ημερομηνία 14 Ιουνίου 2017 (στο εξής «γνώμη της ΕΕΑ»).

⁽¹⁾ ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243.

- (4) Στην επιστολή της 30ής Σεπτεμβρίου 2016, την οποία έστειλε η ΕΑΑ όταν της ζητήθηκε από το Τσεχικό υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου να εκδώσει γνώμη σχετικά με το αίτημα εξαίρεσης της λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στην Τσεχική Δημοκρατία από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, η ΕΑΑ σημείωσε ότι «δεν είχε αρκετό χρόνο για να διεξαγάγει έρευνα για τον εν λόγω τομέα στις συγκεκριμένες περιοχές, η οποία θα επέτρεπε να χαρτογραφηθεί η κατάσταση στις εν λόγω αγορές και να απαντηθεί το αίτημα του υπουργείου. Η ΕΑΑ διατύπωσε τελικά την ακόλουθη άποψη στην εν λόγω επιστολή: «μπορεί να θεωρηθεί ότι μια εξαίρεση για τις αγορές πώλησης φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας σε τελικούς χρήστες στην Τσεχική Δημοκρατία σύμφωνα με το άρθρο 34 δεν θα είχε αρνητική συνέπεια για τον οικονομικό ανταγωνισμό στις εν λόγω αγορές. Αυτό το συμπέρασμα του Γραφείου⁽¹⁾ βασίζεται στην τεκμηρίωση που παρείχε το υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου. Ως προς αυτό, το Γραφείο διατηρεί το δικαίωμα να επαναξιολογήσει τη γνώμη του στην περίπτωση που μεσολαβήσουν τυχόν διαρθρωτικές ή άλλες ουσιώδεις αλλαγές στις εν λόγω αγορές ή αν διορθωθούν δεδομένα που αποτελούν τη βάση των πληροφοριών που δόθηκαν στο Γραφείο.»
- (5) Η συμπληρωματική επιστολή της ΕΑΑ της 14ης Ιουνίου 2017 βασίστηκε σε «άλλα στοιχεία που υποβλήθηκαν από την Τσεχική Δημοκρατία [...] και σε στοιχεία που παρείχε ένας ανεξάρτητος φορέας εκμετάλλευσης (ΟΤΕ) καθώς και ορισμένες επιχειρήσεις που λειτουργούν στις σχετικές αγορές, συμπεριλαμβανομένου του ομίλου ČEZ και της Pražská plynárenská». Η συμπληρωματική επιστολή αναφερόταν ειδικότερα σε ορισμένες ανησυχίες που εξέφρασε η Επιτροπή σχετικά με την αγορά λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες, οι οποίες αφορούσαν τη μεγάλη συγκέντρωση της αγοράς, τα χαμηλά ποσοστά αλλαγής παρόχου και την κάθετη ολοκλήρωση του ομίλου ČEZ. Η συμπληρωματική επιστολή κατέληγε στο ότι τίποτα δεν εμποδίζει όλες τις αγορές που καλύπτονται από το αίτημα της εξαίρεσης να επιπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.
- (6) Το αίτημα συνοδευόταν από έκθεση συμβούλου⁽²⁾ (στο εξής «η έκθεση CRA»).
- (7) Η Επιτροπή υπέβαλε στην αιτούσα χώρα αιτήματα για πρόσθετες πληροφορίες στις 31 Ιανουαρίου 2017, 24 Μαρτίου 2017, 27 Μαρτίου 2017, 21 Απριλίου 2017, 1 Ιουνίου 2017, 28 Ιουνίου 2017 και 21 Δεκεμβρίου 2017 στα οποία η αιτούσα απάντησε στις 16 Φεβρουαρίου 2017, 28 Μαρτίου 2017, 31 Μαρτίου 2017, 3 Μαΐου 2017, 10 Μαΐου 2017, 9 Ιουνίου 2017, 1 Αυγούστου 2017 και 12 Απριλίου 2018. Επιπλέον, κατόπιν αιτήματος της αιτούσας χώρας, η Επιτροπή συνάντησε τους εκπροσώπους της αιτούσας χώρας στις 31 Ιανουαρίου 2017, 28 Φεβρουαρίου 2017, 29 Μαρτίου 2017, 30 Μαΐου 2017 και στις 9 Ιουνίου 2017. Η αιτούσα χώρα έδωσε συμπληρωματικές πληροφορίες στις 27 Ιανουαρίου 2017.

2. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- (8) Η οδηγία 2014/25/ΕΕ εφαρμόζεται στην ανάθεση συμβάσεων για την εκτέλεση δραστηριοτήτων που συνδέονται με τη λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, εκτός αν οι δραστηριότητες αυτές εξαιρούνται δυνάμει του άρθρου 34 της εν λόγω οδηγίας.
- (9) Σύμφωνα με την οδηγία 2014/25/ΕΕ, οι συμβάσεις που προορίζονται να επιτρέψουν την άσκηση μίας εκ των δραστηριοτήτων που επιπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας δεν υπόκεινται στην οδηγία, εάν η δραστηριότητα, στο κράτος μέλος όπου εκτελείται, εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη. Η άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό αξιολογείται με βάση αντικειμενικά κριτήρια, αφού ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του οικείου τομέα.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

3.1. ΜΗ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

- (10) Θεωρείται ότι η πρόσβαση σε μια αγορά δεν είναι περιορισμένη, αν το κράτος μέλος έχει ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο και εφαρμόζει τις διατάξεις της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας για την ελευθέρωση ενός συγκεκριμένου τομέα ή μέρους του. Οι διατάξεις αυτές περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 2014/25/ΕΕ. Όσον αφορά τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, η σχετική νομοθεσία είναι η οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁾. Όσον αφορά τον τομέα του φυσικού αερίου, η σχετική νομοθεσία είναι η οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁾.
- (11) Η Τσεχική Δημοκρατία μετέφερε τις οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ στην εθνική νομοθεσία της με τον Νόμο αριθ. 458/2000 Συλλογή σχετικά με τους όρους επιχειρηματικής δραστηριότητας και κρατικής διοίκησης στις αγορές ενέργειας (στο εξής «Νόμος για την Ενέργεια»)⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Ο όρος «Γραφείο» ανταποκρίνεται εδώ στην ΕΑΑ.

⁽²⁾ Έκθεση του «Charles River and Associates», της 9ης Οκτωβρίου 2016, με τίτλο «Οικονομική αξιολόγηση της έκτασης του ανταγωνισμού στις τσεχικές αγορές λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου».

⁽³⁾ Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 55).

⁽⁴⁾ Οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 94).

⁽⁵⁾ Διατίθεται στον ιστότοπο <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-458> και http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

- (12) Στις 7 Δεκεμβρίου 2017 η Επιτροπή απηύθυνε προειδοποιητική επιστολή στον υπουργό Εξωτερικών της Τσεχικής Δημοκρατίας (αριθ. διαδικασίας επί παραβάσει 2017/2152) σχετικά με την εσφαλμένη μεταφορά των οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK στην τσεχική έννομη τάξη. Δεδομένου ότι το τεκμήριο της μη περιορισμένης πρόσβασης στην αγορά που προβλέπεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο της οδηγίας 2014/25/EE δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε θέματα που υπόκεινται στη διαδικασία επί παραβάσει, η Επιτροπή ζήτησε με ηλεκτρονικό μήνυμα της 21ης Δεκεμβρίου 2017, από την αιτούσα χώρα να παράσχει τις παρατηρήσεις της για το θέμα αυτό και να εξηγήσει αν η πρόσβαση στην αγορά δεν είναι περιορισμένη εκ των πραγμάτων και εκ του νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας 2014/25/EE.
- (13) Η αιτούσα χώρα, στην απάντησή της της 12ης Απριλίου 2018, εξήγησε ότι η πρόσβαση στην αγορά δεν είναι περιορισμένη εκ των πραγμάτων και ότι τα βασικά επιχειρήματα είναι: χαμηλό κόστος εισόδου στην αγορά, ανυπαρξία άλλων φραγμών για την είσοδο στην αγορά, ο μεγάλος αριθμός αδειών που χορηγήθηκαν για την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου⁽¹⁾ και ο μεγάλος αριθμός προμηθευτών λιανικής που δραστηριοποιούνται σήμερα στις αγορές λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου⁽²⁾. Επιπλέον, η αιτούσα χώρα εξήγησε ότι ο τρόπος με τον οποίο εμπεριέχονται στην εθνική νομοθεσία οι διατάξεις της ενωσιακής νομοθεσίας που αποτελούν αντικείμενο της προειδοποιητικής επιστολής δεν είχε ως αποτέλεσμα τον εκ του νόμου περιορισμό της πρόσβασης στις αγορές λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Η αιτούσα χώρα προέβαλε επίσης, στο πλαίσιο αυτό, το επιχειρήμα ότι τα ειδικά ζητήματα που θίγονται στη διαδικασία επί παραβάσει, είτε δεν αφορούσαν την πρόσβαση στην αγορά είτε την αφορούσαν μόνο δυνητικά.
- (14) Όσον αφορά το ερώτημα αν η πρόσβαση στην αγορά είναι εκ των πραγμάτων ελεύθερη, η Επιτροπή συμφωνεί με τα επιχειρήματα της αιτούσας χώρας και, ιδίως, με την ύπαρξη μεγάλου αριθμού ενεργών προμηθευτών λιανικής σε εθνικό επίπεδο στις αγορές λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας και στην αγορά λιανικής πώλησης φυσικού αερίου, γεγονός που δείχνει ότι η πρόσβαση στην αγορά είναι, εκ των πραγμάτων, μη περιορισμένη.
- (15) Όσον αφορά το ερώτημα αν η πρόσβαση στην αγορά είναι εκ του νόμου μη περιορισμένη, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της τις εξηγήσεις της αιτούσας χώρας για τον τρόπο με τον οποίο απαντήθηκαν στην εθνική νομοθεσία οι ανησυχίες που διατυπώνονται στην προειδοποιητική επιστολή. Η Επιτροπή ανέλυσε τις εξηγήσεις αυτές σε αντιπαράβολη με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2014/25/EE, π.χ. για να αξιολογήσει αν οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας και οι σχετικές με αυτές ανησυχίες που διατυπώθηκαν κατά τη διαδικασία επί παραβάσει θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα τον εκ του νόμου περιορισμό της πρόσβασης στην αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 34 της οδηγίας 2014/25/EE. Αφού επανεξέτασε τα επιχειρήματα της αιτούσας χώρας, η Επιτροπή συμφωνεί με το επιχειρήμα που αποτελεί τη βάση όλων των εξηγήσεων της αιτούσας χώρας, δηλαδή ότι τα ειδικά ζητήματα που εγείρονται στη διαδικασία επί παραβάσει δεν αφορούν άμεσα την πρόσβαση στην αγορά. Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη το επιχειρήμα της αιτούσας χώρας ότι είναι σκόπιμο να εξεταστεί το νομικό σύστημα της Τσεχικής Δημοκρατίας στο σύνολό του, ιδίως όσον αφορά την υποχρέωση να ερμηνεύονται οι σχετικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας κατά τρόπο που να είναι σύμφωνος με τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας. Συνεπώς, ενώ οι ανησυχίες που εντοπίστηκαν στη διαδικασία επί παραβάσει εξακολουθούν να υφίστανται, και υπό την επιφύλαξη της διαδικασίας επί παραβάσει, η Επιτροπή θεωρεί ότι, για τον σκοπό της παρούσας απόφασης και τη διαδικασία δυνάμει της οδηγίας 2014/25/EE, η πρόσβαση στην αγορά δεν είναι εκ του νόμου περιορισμένη στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας.
- (16) Βάσει των προηγούμενων πορισμάτων, η Επιτροπή θεωρεί ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ικανοποιείται ο όρος της μη περιορισμένης πρόσβασης στην αγορά, που αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/EE.

3.2. ΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ

- (17) Η άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό θα πρέπει να αξιολογείται βάσει διαφόρων δεικτών, κανένας από τους οποίους δεν είναι από μόνος του καθοριστικός. Σχετικά με τις αγορές τις οποίες αφορά η παρούσα απόφαση, το μερίδιο αγοράς των κυριότερων παίκτων σε μια δεδομένη αγορά αποτελεί ένα κριτήριο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Δεδομένων των χαρακτηριστικών των εν λόγω αγορών, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη και άλλα κριτήρια.
- (18) Η παρούσα απόφαση δεν θίγει την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης. Συγκεκριμένα, τα κριτήρια και η μεθοδολογία που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό βάσει του άρθρου 34 της οδηγίας 2014/25/EE δεν είναι απαραίτητα πανομοιότυπα με εκείνα που χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια εκτίμησης βάσει του άρθρου 101 ή 102 της ΣΛΕΕ ή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004⁽³⁾. Το συγκεκριμένο σημείο υποστηρίχθηκε επίσης σε πρόσφατη απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Χορηγήθηκαν 388 άδειες για την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας και 229 άδειες για την εμπορία φυσικού αερίου, (βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας της 12ης Απριλίου 2018 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Δεκεμβρίου 2017, σ. 1).

⁽²⁾ Στον κλάδο της λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας υπάρχουν 71 ενεργοί προμηθευτές και στον κλάδο της λιανικής πώλησης φυσικού αερίου 68 ενεργοί προμηθευτές (βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας της 12ης Απριλίου 2018 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Δεκεμβρίου 2017, σ. 1).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ο «κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων») (ΕΕ L 24 της 29.1.2004, σ. 1).

⁽⁴⁾ Απόφαση της 27ης Απριλίου 2016, Österreichische Post AG κατά Επιτροπής, T-463/14, EU:T:2016:243, σκέψη 28.

- (19) Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο σκοπός της παρούσας απόφασης είναι να προσδιοριστεί κατά πόσον οι δραστηριότητες τις οποίες αφορά το αίτημα είναι εκτεθειμένες σ' ένα επίπεδο ανταγωνισμού, σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη κατά την έννοια του άρθρου 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, γεγονός που θα διασφαλίζει ότι, ακόμη και χωρίς τις ρυθμίσεις που θεσπίζονται από τους λεπτομερείς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις που προβλέπονται στην οδηγία 2014/25/ΕΕ, οι δημόσιες συμβάσεις για την άσκηση των σχετικών δραστηριοτήτων θα εκτελούνται με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις, βάσει κριτηρίων που επιτρέπουν στους αγοραστές να εντοπίζουν τη συνολικά πλέον συμφέρουσα λύση από οικονομική άποψη.
- (20) Σ' αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι, στις εν λόγω αγορές, δεν υπόκεινται όλοι οι παίκτες της αγοράς στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις. Επομένως, οι εταιρείες οι οποίες δεν υπόκεινται στους κανόνες αυτούς, όταν δραστηριοποιούνται στις εν λόγω αγορές, θα είχαν κανονικά τη δυνατότητα να ασκήσουν ανταγωνιστικές πιέσεις στους παράγοντες της αγοράς που υπόκεινται στους κανόνες περί δημόσιων συμβάσεων ⁽¹⁾.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας

- (21) Όπως η Επιτροπή διαπίστωσε στο παρελθόν ⁽²⁾, η λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνει κάθε είδους πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στους τελικούς καταναλωτές, δηλαδή στους οικιακούς και μικρούς βιομηχανικούς και εμπορικούς πελάτες, αφενός, (δηλαδή πελάτες που δεν υπόκεινται σε συνεχή μέτρηση και είναι συνδεδεμένοι στο δίκτυο χαμηλής τάσης ⁽³⁾) και τους μεγάλους βιομηχανικούς και εμπορικούς πελάτες, αφετέρου, (δηλαδή πελάτες στους οποίους η μέτρηση γίνεται ανά μισή ώρα και είναι συνήθως συνδεδεμένοι με δίκτυα υψηλής και μέσης τάσης ⁽⁴⁾).
- (22) Κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης, η τσεχική ΕΑΑ ⁽⁵⁾ εξέτασε επίσης αν υπάρχει κατακερματισμός της αγοράς λιανικής ανά διάφορες κατηγορίες τελικών πελατών, αλλά τελικά άφησε το ζήτημα ανοιχτό.
- (23) Η αιτούσα χώρα διακρίνει τρεις κατηγορίες πελατών.
- (α) Μεγάλοι εμπορικοί πελάτες, που το χαρακτηριστικό τους γνώρισμα είναι i) πελάτες με «αυτόματη συνεχή μέτρηση» – ουσιαστικά πελάτες στους οποίους η μέτρηση γίνεται με βάση τον φόρτο και είναι συνδεδεμένοι με το δίκτυο υψηλής και μεσαίας τάσης· και ii) πελάτες με «χειροκίνητη συνεχή μέτρηση» – ουσιαστικά πελάτες συνδεδεμένοι στο δίκτυο χαμηλής τάσης ⁽⁶⁾. Οι μεγάλοι πελάτες λαμβάνουν γενικά εξατομικευμένες προσφορές από προμηθευτές ή αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια απευθείας στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων. Το 2015 αντιπροσώπευαν περίπου [...] ⁽⁷⁾ της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, συγκεκριμένα κατ' όγκο [...] TWh από [...] TWh ⁽⁸⁾.
- (β) Μικροί εμπορικοί και οικιακοί πελάτες που το χαρακτηριστικό τους γνώρισμα είναι η «μη συνεχής μέτρηση». Οι πελάτες αυτοί λαμβάνουν τυποποιημένες προσφορές από τους προμηθευτές και είναι ελεύθεροι να επιλέξουν τον προμηθευτή τους ηλεκτρικής ενέργειας από το 2006. Το 2015 αντιπροσώπευαν περίπου [...] της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, συγκεκριμένα κατ' όγκο [...] TWh από [...] TWh ⁽⁹⁾.
- (γ) Άλλοι πελάτες. Αυτή η τρίτη κατηγορία συνίσταται σε μεγάλους εμπορικούς πελάτες όπως φορείς εκμετάλλευσης των τοπικών ζωνών διανομής (ΤΖΔ) ⁽¹⁰⁾, οι οποίοι είναι ταυτόχρονα παραγωγοί και έμποροι λιανικής της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και βιομηχανικά πάρκα συνδεδεμένα στις ΤΖΔ. Αυτοί οι μεγάλοι πελάτες μπορούν να αγοράσουν ηλεκτρική ενέργεια από άλλους προμηθευτές και όχι από τους φορείς εκμετάλλευσης των ΤΖΔ, συνεπώς εμπίπτουν στην κατηγορία των μεγάλων πελατών όπως αυτή ορίστηκε παραπάνω. Το 2015 αυτή η τρίτη κατηγορία αντιπροσώπευε περίπου [...] % της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, συγκεκριμένα κατ' όγκο [...] TWh από [...] TWh.
- (24) Με βάση τους παράγοντες που εξετάζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 21 έως 23 για να αξιολογηθεί κατά πόσον πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στο άρθρο 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων νομοθετικών διατάξεων της Ένωσης, οι σχετικές αγορές προϊόντος για την παρούσα απόφαση, όσον αφορά τη

⁽¹⁾ Σύμφωνα με την αιτούσα χώρα, στις αγορές που εμπίπτουν στο παρόν αίτημα, μόνον οι ČEZ Prodej και Pražská plynárenská («PP») είναι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και, συνεπώς, υπόκεινται στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις.

⁽²⁾ Υπόθεση COMP M.3440 — EDP/ENI/GDP, σκέψη 56.

⁽³⁾ Βλέπε υπόθεση COMP/M.6225 Molaris/Commerz Real/RWE/Amprion, της 23ης Αυγούστου 2011· COMP/M.5467 RWE/Essent, της 23ης Ιουνίου 2009.

⁽⁴⁾ Βλέπε υποθέσεις COMP/M.5512 Electrabel/E.ON, της 16ης Οκτωβρίου 2009· COMP/M.5496 Vattenfall/Nuon Energy, της 22ας Ιουνίου 2009.

⁽⁵⁾ Απόφαση της τσεχικής ΕΑΑ αριθ. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě της 21ης Δεκεμβρίου 2015, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.: απόφαση της τσεχικής ΕΑΑ αριθ. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř της 7ης Ιουλίου 2016 στην υπόθεση BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER, a. s..

⁽⁶⁾ Βλέπε έκθεση CRA σ. 17, τελευταία παράγραφο

⁽⁷⁾ [...] εμπιστευτικές πληροφορίες

⁽⁸⁾ Βλέπε έκθεση CRA σ. 18, πίνακα 3.

⁽⁹⁾ Η αιτούσα χώρα εξήγησε ότι οι ΤΖΔ ξεκίνησαν ως χώρος παραγωγής ενός συγκεκριμένου μεγάλου βιομηχανικού πελάτη που στη συνέχεια μετέτρεψε τον χώρο παραγωγής σε βιομηχανικό πάρκο που περιλαμβάνει τις δικές του εγκαταστάσεις παραγωγής καθώς και τις εγκαταστάσεις παραγωγής άλλων μεγάλων βιομηχανικών πελατών που φιλοξενούνται από τον βιομηχανικό πελάτη με τον αρχικό χώρο παραγωγής.

λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στην Τσεχική Δημοκρατία, είναι οι εξής: α) λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες (μεγάλοι βιομηχανικοί και εμπορικοί καταναλωτές με συνεχή μέτρηση, συμπεριλαμβανομένων αυτών της τρίτης κατηγορίας που αναφέρθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 23 στοιχείο γ) και β) λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες (οικιακοί και μικροί εμπορικοί πελάτες με μη συνεχή μέτρηση).

Λιανική πώληση φυσικού αερίου

- (25) Όσον αφορά τη λιανική πώληση φυσικού αερίου, η Επιτροπή κάνει διάκριση μεταξύ της πώλησης φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες και την πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες, οι οποίοι διακρίνονται σε μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες και σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾.
- (26) Στην απόφαση της M.4238 E.ON/PP ⁽²⁾ σχετικά με την τσεχική αγορά λιανικής πώλησης φυσικού αερίου, η Επιτροπή άφησε ανοιχτό το ζήτημα του καθορισμού, καθώς η εν λόγω συναλλαγή δεν ήταν προβληματική ως προς τον ανταγωνισμό αν εφαρμόζοταν οποιοσδήποτε άλλος ορισμός.
- (27) Κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης ⁽³⁾, η τσεχική ΕΑΑ εξέτασε επίσης αν υπάρχει κατακερματισμός της αγοράς λιανικής φυσικού αερίου ανά διάφορες κατηγορίες τελικών πελατών, αλλά τελικά άφησε το ζήτημα ανοιχτό.
- (28) Η αιτούσα χώρα έκανε επίσης διάκριση μεταξύ της πώλησης φυσικού αερίου σε μεγάλους και μικρούς πελάτες. Οι μεγάλοι πελάτες φυσικού αερίου ⁽⁴⁾ είναι εμπορικοί πελάτες με i) αυτόματη συνεχή μέτρηση από μακριά (Α) ή σε μηνιαία βάση (Β) που έχουν ετήσια κατανάλωση τουλάχιστον 4,2 GWh ή ii) με μη διακοπτόμενη μέτρηση σε βάση μηνιαίας ανάγνωσης και ετήσια κατανάλωση μεταξύ 0,63 και 4,2 GWh. Λαμβάνουν γενικά εξατομικευμένες προσφορές από προμηθευτές. Οι μικροί πελάτες είναι εμπορικοί και οικιακοί πελάτες με μη διακοπτόμενη μέτρηση, άλλης μορφής πλην της μηνιαίας ανάγνωσης, και ετήσια κατανάλωση μικρότερη από 0,63 GWh. Συνήθως λαμβάνουν τυποποιημένες προσφορές. Κάθε κατηγορία αντιπροσωπεύει περίπου το μισό της συνολικής κατανάλωσης φυσικού αερίου.
- (29) Με βάση τους παράγοντες που εξετάζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 25 έως 28 για τους σκοπούς αξιολόγησης του κατά πόσον πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στο άρθρο 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων νομοθετικών διατάξεων της Ένωσης, οι σχετικές αγορές προϊόντων είναι οι εξής: α) λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες· β) λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες·

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας

- (30) Η Επιτροπή είχε διαπιστώσει στο παρελθόν ⁽⁵⁾ ότι η λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες ήταν εθνικής εμβέλειας, ενώ πιο μικρές, περιφερειακές αγορές έχουν διαμορφωθεί για τη λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες. Στην απόφαση M. 4238 E.ON/PP ⁽⁶⁾ σχετικά με την τσεχική αγορά λιανικής, η έρευνα αγοράς επιβεβαίωσε ότι η αγορά ήταν τουλάχιστον εθνική στην περίπτωση της αγοράς λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, το ζήτημα του ακριβούς εύρους της γεωγραφικής αγοράς είχε μείνει ανοικτό. Η τσεχική ΕΑΑ διαπίστωσε ότι η λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες ήταν εθνικής εμβέλειας ⁽⁷⁾.
- (31) Σύμφωνα με την αιτούσα χώρα, υπάρχουν περίπου 65 ενεργοί προμηθευτές με πάνω από 100 σημεία διανομής που μπορούν να εφοδιάσουν μεγάλους και μικρούς εμπορικούς πελάτες και νοικοκυριά σε εθνική βάση. Αυτό θα μπορούσε να σημαίνει ότι η λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας γίνεται σε εθνικό επίπεδο.
- (32) Στην Τσεχική Δημοκρατία υπάρχουν τρεις περιοχές διανομής, ανάλογα με την ιδιοκτησία των εταιρειών διανομής ⁽⁸⁾. Λόγω των μεγάλων μεριδίων αγοράς που έχουν οι τρεις περιφερειακοί διανομείς στις αντίστοιχες περιφέρειές τους, η Τσεχική Δημοκρατία χαρακτηρίζεται από ισχυρή περιφερειακή συνιστώσα. Ο όμιλος ČEZ, μέσω της θυγατρικής ČEZ

⁽¹⁾ M. 4180 *Gaz de France/Suez*, σκέψη 63· M.3868 — *DONG/Elsam/Energi E2*, σκέψη 193 κ.ε.· M. 3440 — *EDP/ENI/GDP* σκέψη 215 κ.ε.· M.5740 — *Gazprom/A2A/JOE*, σκέψη 17 κ.ε.

⁽²⁾ M.4238 E.ON/PP, σκέψη 16.

⁽³⁾ Απόφαση της τσεχικής ΕΑΑ αριθ. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMέ της 21ης Δεκεμβρίου 2015, BOHEMIA ENERGY entity s. r.o./Europe Easy Energy a.s.· απόφαση της τσεχικής ΕΑΑ αριθ. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBf της 7ης Ιουλίου 2016 in BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER, a. s..

⁽⁴⁾ Αυτή η αγορά δεν περιλαμβάνει την πώληση φυσικού αερίου σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύση φυσικού αερίου, οι οποίοι συνήθως αγοράζουν φυσικό αέριο απευθείας από τα χρηματιστήρια φυσικού αερίου και το φυσικό αέριο παραδίδεται με την αγορά χωρητικότητας αγωγών φυσικού αερίου.

⁽⁵⁾ M. 5496 — *Vattenfall/Nuon Energy*, σκέψη 15 κ.ε., M. 7778 — *Vattenfall/Engie/GASAG*, σκέψη 37.

⁽⁶⁾ M.4238 E.ON/PP, σκέψεις 19 και 20.

⁽⁷⁾ Απόφαση συγκέντρωσης ÚOHS-S492/2011/KS της τσεχικής ΕΑΑ.

⁽⁸⁾ Ο όμιλος ČEZ, ο πρώην κατεστημένος οργανισμός ηλεκτρικής ενέργειας, που εξακολουθεί να είναι ακόμα σήμερα κρατικός, είναι ιδιοκτήτης πέντε δικτύων διανομής από τα οκτώ, στην εταιρεία E.ON ανήκουν δύο δίκτυα διανομής, ενώ η εταιρεία διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή της πρωτεύουσας είναι ιδιοκτησίας της Prazska energetica a.s. («PRE») —μιας εταιρείας που ανήκει στην EnBW και στον Δήμο της Πράγας και ελέγχεται από την EnBW. Βλέπε έκθεση CRA, παράγραφο 2, σ. 1.

Distribuce είναι ο μεγαλύτερος διανομέας αφού κατέχει πέντε από τα οκτώ δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας που αντιστοιχούν περίπου στο [...] όλης της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στην Τσεχική Δημοκρατία· συγκριτικά, [...] της κατανάλωσης προέρχεται από την περιοχή διανομής της E.ON και μόνο το [...] προέρχεται από την περιοχή διανομής της PRE, ενώ το υπόλοιπο προέρχεται από την τοπική ΤΖΔ ⁽¹⁾. Συνολικά περίπου το [...] % όλων των σημείων παράδοσης βρίσκονται στην περιοχή της ČEZ Distribuce. Δεν εξυπηρετούνται όλα από την ČEZ Prodej (τη θυγατρική λιανικής πώλησης του ομίλου ČEZ)· ωστόσο, η ČEZ Prodej προμηθεύει τη μεγάλη πλειοψηφία ([...] %) των μικρών εμπορικών και οικιακών πελατών στη δική της περιοχή διανομής ⁽²⁾.

- (33) Σε εθνικό επίπεδο, η ČEZ Prodej εξυπηρετεί [...] εκατομμύρια σημεία παράδοσης, που αντιστοιχούν σε μερίδιο αγοράς [...] %, όσον αφορά τα σημεία παράδοσης.
- (34) Ένα άλλο στοιχείο που θα έδειχνε ότι υπάρχουν ανομοιογενείς συνθήκες του ανταγωνισμού στις τρεις περιοχές διανομής θα ήταν το γεγονός ότι η PRE χρεώνει περίπου [...] % περισσότερο για τη συνιστώσα της ενέργειας στο κανονικό τιμολόγιο στη δική της περιοχή. Η αιτούσα χώρα δικαιολογεί αυτή τη διαφορά τιμής με την παρουσία της χαμηλού κόστους θυγατρικής της PRE, της Yello Energy, εκτός της δικής της περιοχής, αλλά ισχυρίζεται ότι οι ČEZ Prodej και E.ON χρεώνουν ακριβώς το ίδιο για τη συνιστώσα ενέργειας στο τιμολόγιο και στις τρεις περιοχές ⁽³⁾.
- (35) Για να εκτιμηθεί κατά πόσον πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στο άρθρο 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων νομοθετικών διατάξεων της Ένωσης· και με βάση το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές εταιρείες λιανικής πώλησης που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο, το γεωγραφικό πεδίο της λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας σε τελικούς καταναλωτές στην Τσεχική Δημοκρατία μπορεί να θεωρηθεί εθνικό και για τους μεγάλους και για τους μικρούς πελάτες. Αυτό δεν αποκλείει, ωστόσο, να υπάρχουν ισχυρά περιφερειακά χαρακτηριστικά.

Λιανική πώληση φυσικού αερίου

- (36) Η Επιτροπή καθόρισε στο παρελθόν τις αγορές λιανικής πώλησης φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένων των αγορών για μικρούς πελάτες, ως εθνικής εμβέλειας ⁽⁴⁾.
- (37) Στην απόφαση της M.4238 E.ON/PP ⁽⁵⁾ σχετικά με την τσεχική αγορά λιανικής πώλησης, η Επιτροπή άφησε ανοιχτό το ζήτημα του καθορισμού, καθώς η εν λόγω συναλλαγή δεν ήταν προβληματική ως προς τον ανταγωνισμό αν εφαρμοζόταν οποιοσδήποτε άλλος ορισμός.
- (38) Από γεωγραφική άποψη, η τσεχική ΕΑΑ έχει θεωρήσει, σε προηγούμενη πρακτική της ⁽⁶⁾, ως εθνικής εμβέλειας τις σχετικές αγορές προϊόντος στον τομέα της λιανικής πώλησης φυσικού αερίου.
- (39) Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, υπάρχουν σήμερα πολλοί ενεργοί προμηθευτές ⁽⁷⁾ στην τσεχική αγορά λιανικής πώλησης φυσικού αερίου. Σύμφωνα με την αιτούσα χώρα, οι προμηθευτές αυτοί μπορούν να εφοδιάζουν μεγάλους και μικρούς πελάτες σε εθνική βάση.
- (40) Όπως και για την ηλεκτρική ενέργεια, στην Τσεχική Δημοκρατία υπάρχουν τρεις περιοχές διανομής φυσικού αερίου, ανάλογα με την ιδιοκτησία των εταιρειών διανομής ⁽⁸⁾. Όσον αφορά τη λιανική πώληση φυσικού αερίου στα νοικοκυριά, η Επιτροπή παρατηρεί ότι υπάρχει παρόμοια πρακτική με αυτή για την ηλεκτρική ενέργεια ως προς τα μερίδια αγοράς των κατεστημένων διανομέων φυσικού αερίου ανά περιοχή διανομής. Το 2015 αυτά τα μερίδια αγοράς ανέρχονταν περίπου στο [...] % για τη RWE, στο [...] % για την PP και στο [...] % για την E.ON ⁽⁹⁾. Ωστόσο, τα μερίδια αγοράς αυτών των εταιρειών δεν είναι τόσο συμπαγή σε εθνικό επίπεδο ως προς την πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες ⁽¹⁰⁾.
- (41) Η συνιστώσα της ενέργειας στην τιμή του φυσικού αερίου δεν ρυθμίζεται κανονιστικά και διαμορφώνεται από τις τοπικές εταιρείες διανομής στις τρεις περιοχές διανομής. Η ανάλυση της αιτούσας χώρας δείχνει ότι η τιμολόγηση της PP και της RWE για τη συνιστώσα ενέργειας της συνολικής τιμής του φυσικού αερίου είναι η ίδια και στις τρεις περιοχές διανομής, ενώ η E.ON έχει ίδιες τιμές στις περιοχές των PP και RWE και ελαφρώς χαμηλότερες (λιγότερο από [...] %) στη δική της περιοχή ⁽¹¹⁾. Σε σχέση με αυτό, η αιτούσα χώρα ισχυρίζεται ότι η αγορά για τη λιανική πώληση φυσικού αερίου είναι εθνικής εμβέλειας.

⁽¹⁾ Βλέπε έκθεση CRA, πίνακα 1, σ. 6.

⁽²⁾ Βλέπε έκθεση CRA, πίνακα 8, σ. 23.

⁽³⁾ Βλέπε έκθεση CRA πίνακα 9, σ. 23-24.

⁽⁴⁾ M/3696 – E.ON/MOL (2005) σκέψεις 138 και 140.

⁽⁵⁾ M.4238 E.ON/PP, σκέψη 16.

⁽⁶⁾ Υπόθεση S830/2015/KS Bohemia Energy entity s.r.o. κατά Europe Easy Energy a.s· S713/2016/KS Bohemia Energy entity s.r.o/X Energie s.r.o.

⁽⁷⁾ Η εθνική έκθεση του ERO 2016 αναφέρει ότι το 2016 υπήρχαν 98 ενεργοί έμποροι που πωλούσαν φυσικό αέριο σε πελάτες στην Τσεχική Δημοκρατία. (https://www.ero.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2016/3e05aa8c-0a79-4c3c-9c389-6d0c3c313e1e).

⁽⁸⁾ Βλέπε έκθεση CRA, παράγραφο 2, σ. 1.

⁽⁹⁾ Βλέπε έκθεση CRA, σ. 31, πίνακα 17.

⁽¹⁰⁾ Αυτό σημαίνει, [...] % για τη RWE και [...] % για τις PP και E.ON μαζί (βλέπε έκθεση CRA, σ. 22, πίνακα 7). Ωστόσο, σύμφωνα με πιο πρόσφατα δεδομένα, το 2016 η RWE είχε [...] %· η PP είχε [...] % και η E.ON [...] % της αγοράς για μεγάλους πελάτες (βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας της 12ης Απριλίου 2018 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες της 21ης Δεκεμβρίου 2017, σ. 16).

⁽¹¹⁾ Βλέπε έκθεση CRA, πίνακα 18, σ. 33.

- (42) Για να εκτιμηθεί κατά πόσον πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στο άρθρο 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων νομοθετικών διατάξεων της Ένωσης και με βάση το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές εταιρείες λιανικής πώλησης που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο, η γεωγραφική αγορά της λιανικής πώλησης φυσικού αερίου σε τελικούς καταναλωτές στην Τσεχική Δημοκρατία μπορεί να θεωρηθεί εθνικής εμβέλειας και για τους μεγάλους και για τους μικρούς πελάτες. Αυτό δεν αποκλείει, ωστόσο, να υπάρχουν, όπως και για την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας, ισχυρά περιφερειακά χαρακτηριστικά.

Ανάλυση της αγοράς

- (43) Η Επιτροπή έχει εκδώσει άλλες αποφάσεις ⁽¹⁾ σχετικά με την εφαρμογή εξαιρέσεων από τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις στη λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Στις εν λόγω αποφάσεις, η Επιτροπή βάσισε την αξιολόγησή της στα ακόλουθα κριτήρια: στον αριθμό των συμμετεχόντων στην αγορά γενικά, στο συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μεγαλύτερων παικτών, στο ποσοστό αλλαγής παρόχου για τους τελικούς καταναλωτές, στη ρευστότητα των αγορών χονδρικής πώλησης και στην κανονιστική ρύθμιση της τιμής.

Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας

- (44) Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, προκειμένου ένας προμηθευτής να είναι μακροπρόθεσμα αξιόπιστος παίκτης που θα ασκεί ανταγωνιστική πίεση σε επίπεδο λιανικής στην Τσεχική Δημοκρατία, είναι ανάγκη να έχει πρόσβαση σε ανταγωνιστικές πηγές ηλεκτρικής ενέργειας, είτε μέσω της δικής του ηλεκτροπαραγωγικής ικανότητας είτε μέσω πρόσβασης σε αγορές χονδρικής υγρών καυσίμων για όλα τα αναγκαία προϊόντα χονδρικής στην Τσεχική Δημοκρατία ή στο εξωτερικό μέσω εισαγωγών. Διαφορετικά, οι προμηθευτές λιανικής εξαρτώνται από τους καθετοποιημένους ανταγωνιστές τους για να προμηθευθούν ηλεκτρική ενέργεια, γεγονός που σημαίνει ότι είναι υπό συνεχή απειλή συρρίκνωσης του περιθωρίου κέρδους, γεγονός που με τη σειρά του περιορίζει σημαντικά την ανταγωνιστική πίεση που θα μπορούσαν να ασκούν σε καθετοποιημένους προμηθευτές όπως η ČEZ.
- (45) Όταν αξιολογείται κατά πόσον η λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό, είναι συνεπώς επίσης αναγκαίο να εξεταστούν οι όροι του ανταγωνισμού στην αγορά προηγούμενου σταδίου για την παραγωγή και τη χονδρική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και η θέση των φορέων εκμετάλλευσης εντός της αγοράς ⁽²⁾.

Αριθμός των παικτών στην αγορά, μερίδια αγοράς των μεγαλύτερων παικτών

- (46) Τον Ιούνιο του 2017, 65 ενεργοί προμηθευτές προμήθευαν πάνω από 100 σημεία παράδοσης και στις τρεις περιοχές διανομής του ομίλου ČEZ, E.ON και PRE. Η ČEZ Prodej είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής για τους μεγάλους και τους μικρούς πελάτες, και ακολουθούν οι E.ON και PRE. Άλλοι ανταγωνιστές έχουν πολύ μικρότερα μερίδια αγοράς για την πώληση σε τελικούς καταναλωτές.
- (47) Σε προηγούμενες αποφάσεις της ⁽³⁾, η Επιτροπή θεώρησε ότι, όσον αφορά την αγορά λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων επιχειρήσεων είναι ένας από τους δείκτες που έχουν σημασία για την αξιολόγηση της συγκέντρωσης της αγοράς και της γενικότερης κατάστασης του ανταγωνισμού. Δεδομένου ότι δεν υπόκεινται όλοι οι παίκτες στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, η ανάλυση εστιάζεται κυρίως στη θέση στην αγορά και στις πιέσεις του ανταγωνισμού στους επιμέρους παίκτες της αγοράς που υπόκεινται στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίοι είναι κατ' ουσία οι ČEZ Prodej και PP. Ωστόσο, όταν πρέπει να γίνει κατανοητό το πλαίσιο αγοράς στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ČEZ Prodej και PP, περιλαμβάνονται στην ανάλυση και άλλοι φορείς εκμετάλλευσης (βλέπε επίσης αιτιολογική σκέψη 20). Άλλα μέτρα συγκέντρωσης μπορούν επίσης να θεωρηθούν συναφή.

Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες

- (48) Η ČEZ Prodej προμηθεύει το [...] των μεγάλων πελατών, δηλαδή, σε όγκο περίπου το [...] TWh από [...] TWh ⁽⁴⁾. Τα μερίδια αγοράς για τους μεγάλους πελάτες υπήρξαν αρκετά σταθερά την περίοδο 2012-2015 στο [...] % ⁽⁵⁾, ωστόσο μειώθηκαν στο [...] % το 2016 ⁽⁶⁾. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η μείωση αυτή συνέβη τον ίδιο χρόνο που ο όμιλος ČEZ είχε μερικά ατυχήματα στους αντιδραστήρες του που επηρέασαν περίπου το [...] της ικανότητας παραγωγής πυρηνικής

⁽¹⁾ Απόφαση 2007/141/ΕΚ της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 2007, η οποία ορίζει ότι το άρθρο 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών ισχύει για τον εφοδιασμό με ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο στην Αγγλία, τη Σκωτία και την Ουαλία, ΕΕ L 62 της 1.3.2007, σ. 23 και εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674 της Επιτροπής, της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, σχετικά με την εξαίρεση της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου στη Γερμανία από την εφαρμογή της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 253 της 17.9.2016, σ. 6.

⁽²⁾ Η αγορά προηγούμενου σταδίου ως προς τη χονδρική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας δεν διερευνήθηκε στις προηγούμενες αποφάσεις δυνάμει του άρθρου 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, καθώς η κατάσταση του ανταγωνισμού σ' αυτές τις αγορές προηγούμενου σταδίου δεν προκαλούσε ανησυχίες στο επίπεδο του επόμενου σταδίου.

⁽³⁾ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674, αιτιολογική σκέψη 37 και οι μνημονευθείσες σ' αυτήν αποφάσεις.

⁽⁴⁾ Βλέπε έκθεση CRA, πίνακα 3, σ. 18 και πίνακα 6, σ. 21.

⁽⁵⁾ Βλέπε αίτημα, σ. 32, πίνακα 3.

⁽⁶⁾ Για τους μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες, αν συμπεριληφθούν οι φορείς εκμετάλλευσης της ΤΖΔ, το μερίδιο αγοράς της ČEZ Prodej αυξάνεται από [...] % σε [...] % (βλέπε απάντηση της 1ης Αυγούστου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 28ης Ιουνίου 2017, πίνακα 2, σ. 8).

ενέργειας, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι η πρόσβαση σε ανταγωνιστικές πηγές ηλεκτρικής ενέργειας είναι παράγοντας-κλειδί για τον ανταγωνισμό στις αγορές λιανικής πώλησης. Επιπλέον, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι το μερίδιο αγοράς [...] % της ČEZ Prodej θα ήταν μεγαλύτερο σε μία ή περισσότερες περιφέρειες, αν υπολογιζόταν βάσει περιφερειακής και όχι εθνικής γεωγραφικής αγοράς για τους μεγάλους πελάτες. Ωστόσο, δεν προσκομίστηκαν, αν και ζητήθηκαν, τα αριθμητικά στοιχεία για τα μερίδια τοπικής αγοράς των μεγάλων πελατών που είναι συνδεδεμένοι στο δίκτυο της ČEZ Prodej.

- (49) Την περίοδο 2014-2016, τα μερίδια αγοράς για τους μεγάλους πελάτες ήταν μάλλον σταθερά και στην περίπτωση της E.ON με ποσοστό περίπου [...] %, αλλά και στην περίπτωση της PRE με [...] % περίπου.
- (50) Σε εθνικό επίπεδο, το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των τριών κυριότερων παικτών (ČEZ Prodej, E.ON και PRE) για τους μεγάλους πελάτες είναι περίπου 60 % ⁽¹⁾ (ο δείκτης ΗΗΙ ⁽²⁾ υπολογίστηκε ότι είναι 1 847 ⁽³⁾ για την αγορά αυτή). Όσον αφορά τους άλλους προμηθευτές των μεγάλων πελατών, οι Bohemia Energy, CENTROPOL, RWE, Veolia Komoditiy, Lumius, EP Energy Trading, Slovenské elektrárne και Ampere Market είναι όλοι κάτω από το [...] %.

Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες

- (51) Σε εθνικό επίπεδο, η ČEZ Prodej προμηθεύει το [...] % των μικρών πελατών ⁽⁴⁾ αν ληφθεί υπόψη ο όγκος της παραδοθείσης ηλεκτρικής ενέργειας· ωστόσο, μεγαλύτερες ποσότητες καταναλώθηκαν στην περιοχή διανομής του ομίλου ČEZ, συγκεκριμένα [...] TWh από [...] TWh καταναλώθηκαν από μικρούς πελάτες ⁽⁵⁾. Τα μερίδια αγοράς της ČEZ Prodej για τέτοιους πελάτες ήταν μάλλον σταθερά την περίοδο 2012-2015 στο [...] % ⁽⁶⁾. Ωστόσο, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σύμφωνα με τη γνώμη της ΕΑΑ, τα μερίδια αγοράς της ČEZ Prodej μειώθηκαν τα τελευταία 6 χρόνια ⁽⁷⁾.
- (52) Σε τοπικό επίπεδο, τα μερίδια αγοράς των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης για τους μικρούς πελάτες είναι μεγάλα: την περίοδο 2014-2015, οι ČEZ Prodej και E.ON κατείχαν μερίδιο αγοράς [...] % στις αντίστοιχες περιοχές τους διανομής, ενώ η PRE είχε [...] % μερίδιο αγοράς στην περιοχή της Πράγας. Ο καθένας από τους τρεις κυριότερους προμηθευτές είχε αμελητέα παρουσία στην αγορά της περιοχής του άλλου ([...] %) ⁽⁸⁾. Αυτό επιβεβαιώνει ότι υπάρχουν ισχυρά περιφερειακά χαρακτηριστικά.
- (53) Την περίοδο 2014-2016, τα μερίδια αγοράς για τους μικρούς πελάτες ήταν μάλλον σταθερά στην περίπτωση της E.ON με [...] % περίπου και στην περίπτωση της PRE με [...] % περίπου. Σε εθνικό επίπεδο, το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των τριών κυριότερων παικτών στην αγορά (ČEZ Prodej, E.ON και PRE) για τους μικρούς πελάτες είναι περίπου 74 % ⁽⁹⁾ (ο δείκτης ΗΗΙ ⁽¹⁰⁾ υπολογίστηκε ότι είναι 2 664 για την αγορά αυτή). Ο εγγύτερος ανταγωνιστής για τη συγκεκριμένη κατηγορία μικρών πελατών είναι η Bohemia Energy με [...] %.

Ποσοστά αλλαγής παρόχου στους τελικούς καταναλωτές

- (54) Ο αριθμός των πελατών που αλλάζει πάροχο θεωρείται επίσης σημαντικός δείκτης του πραγματικού ανταγωνισμού. Θα μπορούσε να γίνει διάκριση μεταξύ δύο ειδών αλλαγής παρόχου των πελατών: της εξωτερικής αλλαγής παρόχου που αναφέρεται στην αλλαγή προμηθευτή και της εσωτερικής αλλαγής που αφορά την αλλαγή τιμολογίου ή σύμβασης με τον ίδιο προμηθευτή. Σε προηγούμενη απόφασή της ⁽¹¹⁾, η Επιτροπή ανέλυσε κυρίως την εξωτερική αλλαγή παρόχου.

⁽¹⁾ Συγκριτικά, στην εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674 διαπιστώθηκε ότι τα συνδυασμένα μερίδια αγοράς των τεσσάρων μεγαλύτερων προμηθευτών λιανικής ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία ήταν 33 %· στην απόφαση 2010/403/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Ιουλίου 2010, σχετικά με την εξαίρεση της παραγωγής και χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στη Βόρεια μακροζώνη της Ιταλίας και της λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στους τελικούς πελάτες που είναι συνδεδεμένοι με το δίκτυο μέσης, υψηλής και πολύ υψηλής τάσης στην Ιταλία, από την εφαρμογή της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΕΕ L 186 της 20.7.2010, σ. 44) σχετικά με την Ιταλία, τα συνδυασμένα μερίδια αγοράς των τριών μεγαλύτερων προμηθευτών λιανικής ηλεκτρικής ενέργειας ήταν 43,89 %. Στην απόφαση 2006/422/ΕΚ της Επιτροπής, της 19ης Ιουνίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, στην παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στη Φινλανδία, εξαιρουμένων των νήσων Åland (ΕΕ L 168 της 21.6.2006, σ. 33) σχετικά με τη Φινλανδία, το εν λόγω μερίδιο αγοράς ήταν 35-40 %.

⁽²⁾ Δείκτης Herfindahl-Hirschman.

⁽³⁾ Βλέπε αίτημα, σ. 7.

⁽⁴⁾ Βλέπε για τους μικρούς πελάτες τον πίνακα 10 στην απάντηση που έδωσε η αιτούσα χώρα στις 10 Μαΐου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Απριλίου 2017.

⁽⁵⁾ Βλέπε έκθεση CRA, πίνακα 3, σ. 18 σε συνδυασμό με πίνακα 8, σ. 23.

⁽⁶⁾ Βλέπε αίτημα, πίνακα 3, σ. 32.

⁽⁷⁾ βλέπε έκθεση της ΕΑΑ, σ. 2.

⁽⁸⁾ Βλέπε έκθεση CRA, πίνακα 8, σ. 23.

⁽⁹⁾ Συγκριτικά, στην εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674 διαπιστώθηκε ότι τα συνδυασμένα μερίδια αγοράς των τεσσάρων μεγαλύτερων προμηθευτών λιανικής ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία ήταν 36 %. Στην απόφαση 2006/422/ΕΚ σχετικά με τη Φινλανδία, το εν λόγω μερίδιο αγοράς ήταν 35-40 %.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε παρουσίαση ΕΑΑ στην ΓΔ COMP της 9ης Ιουνίου 2017.

⁽¹¹⁾ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674.

Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες

- (55) Η αιτούσα χώρα ισχυρίζεται ότι τα ποσοστά εξωτερικής αλλαγής παρόχου είναι σχετικά υψηλά στους μεγάλους καταναλωτές. Ωστόσο, το ποσοστό εξωτερικής αλλαγής παρόχου για τους μεγάλους πελάτες μειώθηκε από περίπου 30 % που ήταν το 2010 σε 16 % το 2015· το μέσο ποσοστό εξωτερικής αλλαγής στην εν λόγω περίοδο των έξι ετών ήταν 22 % ⁽¹⁾. Συγκριτικά, κατά μέσο όρο, τα ποσοστά εξωτερικής αλλαγής παρόχου είναι υψηλότερα στην Τσεχική Δημοκρατία απ' ό,τι στη Γερμανία (11 % περίπου) ⁽²⁾ και χαμηλότερα απ' ό,τι στην Ιταλία (32 % περίπου) ⁽³⁾. Σύμφωνα με την αιτούσα χώρα, δεν υπάρχει κόστος για την αλλαγή παρόχου ηλεκτρικής ενέργειας· οι πελάτες που είναι άμεσα συνδεδεμένοι σε δίκτυο υψηλής τάσης οργανώνουν τον εφοδιασμό τους σε ηλεκτρική ενέργεια μέσω δημοπρασιών ή αγοράζουν απευθείας ηλεκτρική ενέργεια στα χρηματιστήρια, γεγονός που εξηγεί ίσως την τάση να αλλάζουν πάροχο πιο συχνά απ' ό,τι οι μικροί πελάτες (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 56 έως 59) ⁽⁴⁾.

Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες

- (56) Η αιτούσα χώρα ισχυρίζεται ότι τα ποσοστά εξωτερικής αλλαγής παρόχου δεν είναι μεγάλα για τους μικρούς πελάτες, λόγω του υψηλού, κατά τους ισχυρισμούς, επιπέδου ικανοποίησης των πελατών και/ή λόγω της διαπραγμάτευσης της σύμβασης με τον ίδιο προμηθευτή. Το ποσοστό εξωτερικής αλλαγής για τους μικρούς πελάτες ήταν περίπου 4,6 % το 2015 (δηλαδή το ίδιο με αυτό του 2010)· το μέσο ποσοστό εξωτερικής αλλαγής στην εν λόγω περίοδο των έξι ετών ήταν 5 % ⁽⁵⁾. Σύμφωνα με την αιτούσα χώρα, η εξωτερική αλλαγή του προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας είναι αρκετά εύκολη για τους μικρούς πελάτες. Σύμφωνα με την έρευνα πελατών που διενεργήθηκε από την αιτούσα χώρα, οι μικροί πελάτες στις περιοχές διανομής θα άλλαζαν προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας «λόγω αυξήσεων των τιμών της τάξης του 5-10 %» ⁽⁶⁾.
- (57) Η γνώμη της ΕΕΑ έδειξε ότι, σύμφωνα με την έρευνα πελατών που παρήγγειλε η ČEZ Prodej, οι πελάτες επηρεάζονται πολύ από τις τιμές και θέλουν να αλλάζουν ⁽⁷⁾. Επιπλέον, η γνώμη της ΕΕΑ έδειξε ότι «οι προμηθευτές άρχισαν να στέλνουν ανταγωνιστικές προσφορές στους πελάτες τους προτείνοντας σημαντικές εκπτώσεις» και, κατά συνέπεια, βάσει των εσωτερικών στοιχείων της ČEZ Prodej, «ένα σημαντικό μέρος των πελατών της ČEZ Prodej, που θα ήθελε ίσως να αλλάξει προμηθευτή επέλεξε να αλλάξει τιμολόγιο με τον ίδιο προμηθευτή, την ČEZ Prodej» ⁽⁸⁾. Επίσης, στη γνώμη της, η ΕΕΑ κατέληξε ότι, συνδυάζοντας το ποσοστό εξωτερικής αλλαγής με το ποσοστό εσωτερικής αλλαγής στην ČEZ Prodej, το συνδυασμένο επίπεδο των ποσοστών αλλαγής για τα νοικοκυριά ήταν [...] %.
- (58) Ωστόσο, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σύμφωνα με τις τελευταίες δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες ⁽⁹⁾, τα ποσοστά εσωτερικής αλλαγής για τα νοικοκυριά φαίνεται να είναι μάλλον χαμηλά στην Τσεχική Δημοκρατία. Ειδικότερα, ο μέσος όρος της τριετίας για τα ποσοστά εσωτερικής αλλαγής παρόχου ηλεκτρικής ενέργειας για τους οικιακούς πελάτες ανέρχεται στο 2 % μόνο, ενώ ο μέσος όρος της πενταετίας για την εξωτερική αλλαγή παρόχου ηλεκτρικής ενέργειας για τους οικιακούς πελάτες είναι 6 % ⁽¹⁰⁾.
- (59) Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο Τσεχικός Εθνικός Ρυθμιστικός Φορέας (ERO) εντοπίζει, για την αγορά λιανικής πώλησης της ηλεκτρικής ενέργειας, ορισμένους ασαφείς συμβατικούς όρους στις συμβάσεις ορισμένου χρόνου με αυτόματη παράταση, εξαιτίας των οποίων οι πελάτες μπορεί να δυσκολευτούν περισσότερο να εξακριβώσουν τις ημερομηνίες και τις προϋποθέσεις λήξης των συμβάσεων ⁽¹¹⁾. Το ίδιο σημείο για τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου και αυτόματης παράτασης επαναλήφθηκε στην τελευταία διαθέσιμη εθνική έκθεση του ERO του 2016 ⁽¹²⁾.

Πρόσβαση σε χονδρική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας

- (60) Η ρευστότητα της αγοράς χονδρικής είναι ένας συναφής δείκτης για τον ανταγωνισμό, καθώς επαρκείς ποσότητες από την πλευρά της προσφοράς και της ζήτησης για τα συναφή προϊόντα χονδρικής (π.χ. βασικό φορτίο, φορτίο αιχμής,

⁽¹⁾ Βλέπε αίτημα, πίνακα 12, σ. 58. Τα ποσοστά αυτά υπολογίζονται με βάση τα σημεία παράδοσης.

⁽²⁾ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674 της Επιτροπής, αιτιολογική σκέψη 39.

⁽³⁾ Απόφαση 2010/403/ΕΕ, αιτιολογική σκέψη 18.

⁽⁴⁾ βλέπε έκθεση CRA, σ. 43.

⁽⁵⁾ Βλέπε αίτημα, πίνακα 13, σ. 59. Τα ποσοστά αυτά υπολογίζονται με βάση τα σημεία παράδοσης.

⁽⁶⁾ βλέπε έκθεση CRA, σ. 49.

⁽⁷⁾ Βλέπε γνώμη της ΕΕΑ, σ. 2, τελευταία παράγραφος.

⁽⁸⁾ Βλέπε γνώμη της ΕΕΑ της 14ης Ιουνίου 2017, σ. 3 παράγραφοι 3 και 4.

⁽⁹⁾ Ετήσια έκθεση των ACER/CEER για τα αποτελέσματα της παρακολούθησης των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου το 2015, Νοέμβριος 2016, σ. 66 https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf

⁽¹⁰⁾ Ο μέσος όρος της πενταετίας για τα ποσοστά εξωτερικής αλλαγής παρόχου στην Τσεχική Δημοκρατία είναι μικρότερος απ' ό,τι στη Γερμανία, τη Σουηδία, τη Φινλανδία και τη Μεγάλη Βρετανία.

⁽¹¹⁾ Εθνική έκθεση του Ευρωπαϊκού Γραφείου Ραδιοεπικοινωνιών 2015, σ. 21. (https://www.ero.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2015.pdf/e6ca9e45-17c6-4f48-9561-8f0ef0d6af29), Εθνική έκθεση του ERO 2016, σ. 25.

⁽¹²⁾ Εθνική έκθεση του ERO 2016, σ. 25.

παροχή με την ώρα για διαφορετικές χρονικές ζώνες) παρέχουν ευκαιρίες στους προμηθευτές που δεν παράγουν οι ίδιοι ενέργεια, να εφοδιαστούν και να αντισταθμίσουν τους κινδύνους, δίνοντας τους τη δυνατότητα να εισέλθουν στις αγορές λιανικής και να ανταγωνιστούν τους καθετοποιημένους προμηθευτές με τη δική τους παραγωγική ικανότητα.

Ο όμιλος ČEZ παραμένει, με μεγάλη διαφορά, ο μεγαλύτερος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας

- (61) Σε επίπεδο παραγωγής, ο όμιλος ČEZ παράγαγε το [...] % της ηλεκτρικής ενέργειας που παρήχθη στην Τσεχική Δημοκρατία το 2016 ⁽¹⁾. Ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός (Elektárna Počerady a.s.) κατείχε μερίδιο αγοράς [...] και οι επόμενοι τρεις μεγαλύτεροι παραγωγοί (Sokolovská Uhelná a.s., Elektárna Dětmarovice a.s. και Severní Energetická a.s. ⁽²⁾) ήταν όλοι κάτω του [...] % ο καθένας ⁽³⁾. Οι ακόλουθοι έξι παραγωγοί ήταν κάτω του 3 % και οι υπόλοιποι (αντιπροσώπευαν περίπου το 17 % της παραχθείσας ηλεκτρικής ενέργειας) ήταν πολλές μικρές εγκαταστάσεις ηλιακής και αιολικής ενέργειας και γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Οι E.ON, PRE και οι άλλοι μικροί προμηθευτές λιανικής (π.χ. Bohemia Energy, CENTROPOL) δεν έχουν δικές τους εγκαταστάσεις παραγωγής στην Τσεχική Δημοκρατία.
- (62) Ο όμιλος ČEZ εξακολουθεί, συνεπώς, να είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας στην Τσεχική Δημοκρατία. Το μερίδιο αγοράς του σε επίπεδο παραγωγής αντανακλά την προνομακλή πρόσβαση που διαθέτει στις φθηνότερες πηγές παραγωγής στην Τσεχική Δημοκρατία (πυρηνική, λιγνίτη, άνθρακα).
- (63) Όσον αφορά την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας, πρέπει να σημειωθεί ότι τη διετία 2016-2017 είχαν σημειωθεί ατυχήματα σε ορισμένους από τους πυρηνικούς αντιδραστήρες του ομίλου ČEZ [...].
- (64) Στο πλαίσιο του σχεδίου μακροχρόνιας στρατηγικής για την ενέργεια της Τσεχικής Δημοκρατίας ⁽⁴⁾, η παραγωγή πυρηνικής ενέργειας θα πρέπει να αναλογεί στο μισό περίπου της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας έως το 2050 (ενώ σήμερα αναλογεί στο ένα τρίτο). Οι τσεχικές αρχές σχεδιάζουν να καταργήσουν σταδιακά τις τέσσερις μονάδες στο Dukovany από το 2035 και, ταυτόχρονα, σχεδιάζουν να κατασκευάσουν νέους αντιδραστήρες στα δύο υπάρχοντα πυρηνικά εργοστάσια (Dukovany και Temelin) με τη δυνατότητα προαιρετικά να αγοράσει το κράτος το κομμάτι του ομίλου ČEZ που δραστηριοποιείται στην πυρηνική ενέργεια ή να χρηματοδοτήσει ο όμιλος ČEZ τους νέους αντιδραστήρες. Σ' αυτό το σενάριο, με πλήρη επανεκκίνηση των αντιδραστήρων και την προβλεπόμενη αύξηση της παραγωγής ενέργειας για τα επόμενα χρόνια ⁽⁵⁾, το μερίδιο αγοράς του ομίλου ČEZ είναι πολύ πιθανόν να ανέλθει στα προηγούμενα επίπεδα.

Χρήση της αγοράς χονδρικής

- (65) Σε επίπεδο χονδρικής, η ηλεκτρική ενέργεια πωλείται είτε στο εσωτερικό καθετοποιημένων επιχειρήσεων που διεξάγουν δραστηριότητες παραγωγής και λιανικής πώλησης (όπως οι εταιρείες του ομίλου ČEZ) ή αποτελούν αντικείμενο εμπορίας μέσω διαφόρων διαύλων: υπό καθαρά διμερείς συμβάσεις (εξωχρηματιστηριακές ή OTC) ή μέσω χρηματομεσίτη· στις προθεσμιακές αγορές που διοργανώνει το «Power Exchange Central Europe» («PXΕ») ή το χρηματιστήριο εμπορευμάτων Kladno της Μοραβίας («CMCEK») ⁽⁶⁾· και σε αγορές άμεσης παράδοσης που διοργανώνονται από τον τσεχικό φορέα εκμετάλλευσης ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, την εταιρεία OTE a.s. Οι έμποροι στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να χρησιμοποιούν οποιοδήποτε συνδυασμό διμερών συμβάσεων και ενεργειακών χρηματιστηριακών προϊόντων, μεταξύ άλλων και τις πλατφόρμες του τσεχικού OTE και τα ξένα χρηματιστήρια ⁽⁷⁾, για την αγορά και την πώληση ⁽⁸⁾.
- (66) Οι τιμές χονδρικής στο χρηματιστήριο PXE συνήθως ακολουθούν τις τιμές στο χρηματιστήριο EEX. Σχετικά με αυτό, η αιτούσα χώρα ισχυρίζεται ότι η ČEZ Prodej ⁽⁹⁾ δεν έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σύγκριση με άλλες εταιρείες λιανικής της αγοράς, οι οποίες πωλούν την ηλεκτρική ενέργεια που παράγουν στο χρηματιστήριο PXE, διότι [...] ⁽¹⁰⁾. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτό το επίπεδο τιμών βασίζεται σε συμβατική διευθέτηση μεταξύ των δύο εταιρειών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο και μπορεί, συνεπώς, να αλλάξει οποιαδήποτε στιγμή και δεν έχει αντίκτυπο στο συνολικό κέρδος του ομίλου ČEZ.

⁽¹⁾ Ακριβέστερα, σχεδόν [...] TWh από ακαθάριστη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της τάξης των [...] TWh. Βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας στις 10 Μαΐου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Απριλίου 2017, σ. 1, πίνακας 1). Ο ERO αναφέρει ότι το 2016 η ακαθάριστη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ανήλθε σε 83,3 TWh.

⁽²⁾ Θα ήταν ωστόσο αναμενόμενο, μετά την εξαγγελθείσα πώληση στην Czech Coal του εργοστασίου που είχε ο όμιλος ČEZ στο Pocerady (1 000 MW), να αυξηθεί λίγο το μερίδιο αγοράς της Severní Energetická (θυγατρικής της Czech Coal).

⁽³⁾ Βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας της 1ης Αυγούστου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 28ης Ιουνίου 2017.

⁽⁴⁾ Βλέπε Platts Power in Europe, τεύχος 753, 3 Ιουλίου 2017, σ. 15.

⁽⁵⁾ Τον Μάρτιο του 2017, ο όμιλος ČEZ προβλέπει αύξηση της παραγωγής ενέργειας για το 2018 σε 66 TWh από 59 TWh το 2015 – βλέπε Platts Power in Europe, τεύχος 722 (28 Μαρτίου 2016), σ. 15.

⁽⁶⁾ Αυτό του είδους η συναλλαγή εστιάζεται περισσότερο στις εγχώριες χρηματιστηριακές συναλλαγές παρά στις διεθνείς.

⁽⁷⁾ Κυρίως το Ευρωπαϊκό Χρηματιστήριο Ενέργειας στη Λειψία (EEX).

⁽⁸⁾ Εθνική έκθεση του ERO 2015, σ. 17, 18.

⁽⁹⁾ Η ΕΕΑ προβάλλει, στη γνώμη της, το ίδιο επιχειρήμα.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας στις 28 Μαρτίου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 24ης Μαρτίου 2017.

- (67) Οι ποσότητες που αποτέλεσαν αντικείμενο συναλλαγών στις αγορές χονδρικής (άμεσες και προθεσμιακές στην εξοχρηματιστηριακή αγορά, με χρηματομεσίτες ή κατευθείαν στα χρηματιστήρια) στην Τσεχική Δημοκρατία το 2016 ([...] TWh) ανέρχονταν περίπου σε [...] του ποσού της ετήσιας κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾. Ειδικότερα, οι ποσότητες OTC που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών στις πλατφόρμες των χρηματομεσιτών, όπως η Trayport, ανέρχονταν σε [...] TWh (από συνολικά [...] TWh) το 2016, δηλαδή αυξήθηκαν ελαφρά από το 2008 ([...] TWh) ⁽²⁾. Συγκριτικά, το μέγεθος της γερμανικής αγοράς χονδρικής ήταν δέκα φορές μεγαλύτερο από τις συνολικές ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας που αναλήφθηκαν ⁽³⁾. Στην Τσεχική Δημοκρατία, οι μικρές ποσότητες συναλλαγών σε προθεσμιακά συμβόλαια ⁽⁴⁾ είχαν καταγραφεί στο μεγαλύτερο χρηματιστήριο ενέργειας (PXE ⁽⁵⁾), ενώ πολύ μικρές ποσότητες (2-3 TWh) αποτέλεσαν αντικείμενο αγοραπωλησίας σε εγχώρια χρηματιστήρια, όπως το CMCEK ⁽⁶⁾. Οι ποσότητες στις αγορές της επόμενης ημέρας και στις ενδοημερήσιες αγορές (OTE-Spot), που είναι απαραίτητες για να μπορούν οι έμποροι λιανικής να βασίζονται στις αγορές χονδρικής, αυξήθηκαν μετά το 2008 αλλά οι ποσότητες παρέμειναν μικρές ⁽⁷⁾. Τέλος, η έλλειψη δεδομένων για τις άμεσες διμερείς πωλήσεις (OTC) δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να αξιολογήσει αν είναι αρκετές για να μπορούν οι νεοεισερχόμενοι να είναι ανταγωνιστικοί στην αγορά ⁽⁸⁾.

Ευκαιρίες για εισαγωγές

- (68) Όσον αφορά τις εισαγωγές, η αιτούσα χώρα ισχυρίστηκε ότι υπάρχει «μεγάλη ικανότητα διασύνδεσης στα γερμανο-τσεχικά σύνορα» ⁽⁹⁾. Ωστόσο, ο τσεχικός TSO κοινοποίησε ⁽¹⁰⁾ αρκετές κρίσιμες καταστάσεις στο τσεχικό σύστημα μεταφοράς λόγω των απρογραμμάτιστων ροών διαμετακόμισης [ή «loop flows» (κυκλικές ροές)] που ανέρχονται σε αρκετά GW. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον τσεχικό TSO, οι κυκλικές ροές είναι ένα μεγάλο πρόβλημα για τη σταθερότητα του δικτύου ⁽¹¹⁾ και ένας περιοριστικός παράγοντας για το εμπόριο στα τσεχικά σύνορα, ιδίως στα γερμανοτσεχικά σύνορα. Τα αριθμητικά στοιχεία που υπέβαλε η αιτούσα χώρα ⁽¹²⁾ δείχνουν ότι η ικανότητα εισαγωγών που είναι διαθέσιμες εμπορικά στα σύνορα με τη Γερμανία μειώθηκαν σημαντικά την περίοδο 2014-2016 ⁽¹³⁾.
- (69) Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής για τις εισαγωγές από τις γειτονικές χώρες θα μπορούσε να μειωθεί λόγω των παραδοσιακά χαμηλών τιμών χονδρικής στην Τσεχική Δημοκρατία. Αυτή ήταν η περίπτωση την περίοδο 2012-2016, όταν η μέση διαφορά τιμής αγοράς επόμενης ημέρας στα τσεχικά σύνορα ήταν αρνητική, συγκεκριμένα - 3,9 ευρώ/MWh με την Πολωνία - 0,4 ευρώ/MWh με την Αυστρία - 0,6 EUR/MWh με τη Σλοβακία, και μόνο με τη Γερμανία ήταν ελαφρώς θετική (0,4 EUR/MWh) ⁽¹⁴⁾.
- (70) Παρά τα ανωτέρω, η αιτούσα χώρα ισχυρίστηκε ότι το 2016, περίπου 8,6 TWh της ικανότητας εισαγωγών κατανεμήθηκε σε συμμετέχοντες στην αγορά, ενώ 7,9 TWh, που αντιστοιχούν «στο 13 % περίπου της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας» είχαν εισαχθεί σε απάντηση των αιφνίδιων διακοπών στα εργοστάσια πυρηνικής ενέργειας του ομίλου ČEZ ⁽¹⁵⁾. Αυτές οι εξαιρετικές περιστάσεις μπορούν να εξηγήσουν τις ποσότητες που εισήχθησαν και κατανεμήθηκαν σε συμμετέχοντες στην αγορά το 2016. Πράγματι, ο όμιλος ČEZ υπολόγισε ότι, αν δεν υπήρχαν οι διακοπές αυτές, θα είχαν παραχθεί πρόσθετες [...] TWh ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, η κατάσταση δείχνει σημεία ανάκαμψης και μερικοί από τους αντιδραστήρες άρχισαν να λειτουργούν πάλι, ενώ άλλοι σχεδιάζεται να επαναλειτουργήσουν σύντομα. Ως αποτέλεσμα αναμένεται να μειωθούν σταδιακά οι εισαγωγές στο μέλλον, καθώς η αύξηση της παραγωγής πυρηνικής ενέργειας με χαμηλό οριακό κόστος θα σπρώξει προς τα κάτω τις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας στην Τσεχική Δημοκρατία.

⁽¹⁾ Αριθμητικά στοιχεία που υπέβαλε η αιτούσα χώρα βάσει των αριθμητικών στοιχείων του OTE.

⁽²⁾ Η εξέλιξη των ποσοτήτων που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών στην πλατφόρμα Trayport - OTC τα προηγούμενα χρόνια είναι η εξής: [...] TWh το 2008· [...] TWh το 2009· [...] TWh το 2010· [...] TWh το 2011· [...] TWh το 2012· [...] TWh το 2013· [...] TWh το 2014 και [...] TWh το 2015. Βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας στις 10 Μαΐου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 3ης Μαΐου 2017.

⁽³⁾ Βλέπε εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674.

⁽⁴⁾ [...] TWh το 2016 σε σύγκριση με [...] TWh το 2008 - βλέπε απάντηση που έδωσε η αιτούσα χώρα στις 10 Μαΐου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 3ης Μαΐου 2017, πίνακα 5, σ. 4.

⁽⁵⁾ Στο PXE αντικείμενο συναλλαγών είναι μόνο τα χρηματοοικονομικά προϊόντα, δηλαδή χωρίς τη δυνατότητα φυσικής παράδοσης.

⁽⁶⁾ Περίπου 2,6 TWh σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της Klado του 2015 (διαθέσιμη στην τσεχική γλώσσα εδώ: <https://www.cmkbk.cz/zpravvy/vz2015/#6/z>, σ. 6).

⁽⁷⁾ Περίπου [...] TWh. Βλέπε πίνακα 5, σελίδα 4 της απάντησης που έδωσε η αιτούσα χώρα στις 10 Μαΐου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Απριλίου 2017.

⁽⁸⁾ Η αιτούσα χώρα δεν υπέβαλε τις ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας που πωλήθηκαν με συνεργατικές συμφωνίες ή με απευθείας διμερείς πωλήσεις (χωρίς χρηματομεσίτη) με το επιχείρημα ότι δεν τις γνωρίζει. Οι παραπάνω υπολογισμοί δεν περιλάμβαναν δεδομένα από τις πλατφόρμες OTC.

⁽⁹⁾ Βλέπε σ. 10 (απάντηση στην ερώτηση 9) της απάντησης της αιτούσας χώρας στις 16 Φεβρουαρίου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 31ης Ιανουαρίου 2017.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε διάφορες εκδόσεις και μελέτες που δημοσιεύθηκαν στον τσεχικό TSO Ceps, a.s. (www.ceps.cz) για τις κυκλικές ροές στην περιφέρεια.

⁽¹¹⁾ Βλέπε επίσης την ετήσια έκθεση του ERO 2016.

⁽¹²⁾ Βλέπε απάντηση της αιτούσας χώρας της 1ης Αυγούστου 2017 και παραρτήματά της, στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 28ης Ιουνίου 2017.

⁽¹³⁾ Η εμπορική ικανότητα στα γερμανοτσεχικά σύνορα (κατεύθυνση από Γερμανία προς Τσεχική Δημοκρατία) που είναι διαθέσιμη στην αγορά της επόμενης ημέρας μειώθηκε από [...] MWh το 2014 σε [...] MWh το 2016 (αριθμητικά στοιχεία βάσει του παραρτήματος 8 της απάντησης της αιτούσας χώρας της 1ης Αυγούστου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 28ης Ιουνίου 2017).

⁽¹⁴⁾ Βλέπε έκθεση της ACER 2016 για τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου (http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202016%20-%20ELECTRICITY.pdf).

⁽¹⁵⁾ Βλέπε σ. 10 (απάντηση στην ερώτηση 9) της απάντησης της αιτούσας χώρας στις 16 Φεβρουαρίου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 31ης Ιανουαρίου 2017.

Ανταγωνισμός τιμών και κανονιστική ρύθμιση των τιμών

- (71) Η τιμή της πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στους τελικούς πελάτες έχει δύο κύριες συνιστώσες ⁽¹⁾: η πρώτη, που αναλογεί στο 45 % της συνολικής τελικής τιμής, περιλαμβάνει το σταθερό κόστος της διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας, βοηθητικών υπηρεσιών, τελών του συστήματος κ.λπ.· η δεύτερη, που αντιστοιχεί στο 37 % της συνολικής τελικής τιμής είναι η συνιστώσα της ηλεκτρικής ενέργειας, που περιλαμβάνει το περιθώριο πώλησης λιανικής ⁽²⁾. Αυτή η δεύτερη συνιστώσα δεν ρυθμίζεται κανονιστικά ⁽³⁾.
- (72) Όσον αφορά τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας που πληρώνουν οι τελικοί καταναλωτές, τόσο για τους μεγάλους όσο και για τους μικρούς πελάτες, το επίπεδο τιμής συμπεριλαμβανομένων των φόρων είναι μικρότερο από τον μέσο όρο των ΕΕ-28 και, επίσης, μικρότερο από τον μέσο όρο των ΕΕ-28 αν αφαιρεθούν οι φόροι ⁽⁴⁾. Η αιτούσα χώρα παρατηρεί ότι οι τιμές αυτές ήταν συνεχώς χαμηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές στη Γερμανία την περίοδο 2007-2015.
- (73) Ειδικότερα, ως προς τους μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες ⁽⁵⁾, η αιτούσα χώρα παρατηρεί ότι η συνιστώσα της ενέργειας στην Τσεχική Δημοκρατία μειώθηκε κατά 40 % και πλέον μεταξύ του δεύτερου μισού του 2012 και του δεύτερου μισού του 2015, όταν ήταν κατά 24 % χαμηλότερη (0,0300-0,0400 EUR ανά kWh) από τη συνιστώσα της ενέργειας στη Γερμανία (0,0400-0,0500 EUR ανά kWh). Ως προς τα νοικοκυριά ⁽⁶⁾, η αιτούσα χώρα παρατηρεί ότι, μετά το δεύτερο εξάμηνο του 2009, η τσεχική συνιστώσα της ενέργειας μειωνόταν σταθερά και στο δεύτερο εξάμηνο του 2015 ήταν σχεδόν 0,0400 ευρώ ανά kWh, γεγονός που σημαίνει ότι ήταν 49 % χαμηλότερη από τη γερμανική συνιστώσα της ενέργειας (0,0700-0,0800 ευρώ ανά kWh) ⁽⁷⁾.
- (74) Η αιτούσα χώρα συμπεραίνει από αυτά τα αριθμητικά στοιχεία, που βασίζονται στα στοιχεία της Eurostat, ότι «ο βαθμός ανταγωνισμού είναι μεγαλύτερος στην τσεχική αγορά απ' ό,τι στη γερμανική αγορά που είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σύμφωνα με την πρόσφατη απόφαση της Επιτροπής για την εξαίρεση της λιανικής πώλησης της Γερμανίας.» ⁽⁸⁾ Ωστόσο, αυτό δεν επιβεβαιώνεται με αποδεικτικά στοιχεία, ιδίως ως προς τη σύγκριση της τιμής μεταξύ της τσεχικής και της γερμανικής αγοράς. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις (π.χ. επίπεδα οριακού κόστους και ελαστικότητες στη ζήτηση), η οικονομική θεωρία λέει ότι αγορές με πολύ μεγάλη συγκέντρωση θα μπορούσαν να έχουν μικρότερες τιμές σε σχέση με τις αγορές με μικρότερο βαθμό συγκέντρωσης ⁽⁹⁾. Ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι η σύγκριση της τιμής εξαρτιόταν από την επιλογή της μονάδας. Μάλιστα οι γερμανικές τιμές ήταν πάνω από τις τσεχικές με απόλυτους όρους τα τελευταία χρόνια αλλά ήταν χαμηλότερες με όρους αγοραστικής δύναμης (PPS)· από την άποψη αυτή οι τσεχικές τιμές ήταν υψηλότερες το 2015 ⁽¹⁰⁾.
- (75) Επιπλέον, όσον αφορά ειδικότερα τις τιμές για τα νοικοκυριά, η ACER (Οργανισμός Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας της ΕΕ) παρατήρησε, βάσει των πληροφοριών που έλαβε από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, ότι «*ίσως υπάρχουν παρατυπίες στα στοιχεία για τις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για τα νοικοκυριά. Τα αποτελέσματα αυτά πρέπει, συνεπώς, να ερμηνεύονται με προσοχή.*» ⁽¹¹⁾

ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ**Αριθμός των παικτών στην αγορά, μερίδια αγοράς των μεγαλύτερων παικτών**

- (76) Τα τελευταία αριθμητικά στοιχεία του ERO δείχνουν ότι το 2016 υπήρχαν 98 ενεργοί έμποροι που προμήθευαν φυσικό αέριο σε πελάτες που δραστηριοποιούνταν στην Τσεχική Δημοκρατία ⁽¹²⁾. Το συνολικό κόστος ⁽¹³⁾ εισόδου στην αγορά για τη λιανική πώληση φυσικού αερίου είναι χαμηλό και δεν φαίνεται να αποτελεί εμπόδιο στην είσοδο στην αγορά.

⁽¹⁾ Οι φόροι αναλογούν στο 18 % της τιμής.

⁽²⁾ Βλέπε εθνική έκθεση ERO 2016, κεφάλαιο 8, σ. 20.

⁽³⁾ Η μόνη εξαίρεση σ' αυτόν τον κανόνα είναι η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας που πωλείται από τον ύστατο προμηθευτή, που είναι οριακή στην Τσεχική Δημοκρατία.

⁽⁴⁾ Βλέπε <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database>

⁽⁵⁾ Για τον σκοπό του υπολογισμού αυτής της τιμής, η αιτούσα χώρα ορίζει τους μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες ως πελάτες με κατανάλωση μεταξύ 2 000 και 20 000 MWh.

⁽⁶⁾ Για τον σκοπό του υπολογισμού αυτής της τιμής, η αιτούσα χώρα ορίζει τους οικιακούς καταναλωτές ως πελάτες με κατανάλωση μεταξύ 2 500 και 5 000 MWh.

⁽⁷⁾ Βλέπε έκθεση CRA, σ. 41 και σ. 42.

⁽⁸⁾ Τμήμα 5.2 του αιτήματος, σ. 37, τελευταία παράγραφος.

⁽⁹⁾ Για παράδειγμα, σε μια αγορά ολιγοπωλίου με ανταγωνισμό κατά τον Cournot, μπορεί να αποδειχθεί ότι ο αθροιστικός δείκτης Lerner της αγοραστικής δύναμης (ποσοστό της τιμής που δεν προορίζεται να καλύψει οριακά κόστη, γνωστό επίσης ως εμπορικό περιθώριο) είναι αντιστρόφως ανάλογος με την ελαστικότητα της ζήτησης και άμεσα συνδεδεμένος με τον δείκτη HHI της συγκέντρωσης [βλέπε για παράδειγμα κεφάλαιο 4 του Vives, 1999, «Oligopoly Pricing: Old Ideas and New Tools» (Ολιγοπωλιακή τιμολόγηση: παλιές ιδέες και νέα εργαλεία), MIT Press]. Αυτό σημαίνει ότι, αν όλα τα άλλα είναι ίδια, οι αγορές με μεγαλύτερη συγκέντρωση (μεγαλύτερη ελαστικότητα) θα εμφάνιζαν υψηλότερα (χαμηλότερα) εμπορικά περιθώρια. Συνεπώς, αυτά τα αντιθετικά παραδείγματα δείχνουν ότι, από μια μόνο σύγκριση των παρατηρούμενων τιμών και χωρίς να ληφθούν υπόψη άλλοι παράγοντες, δεν είναι ίσως δυνατό να συναγάγουμε κατηγορηματικά ότι μια αγορά είναι περισσότερο ανταγωνιστική σε σχέση με μια άλλη.

⁽¹⁰⁾ Υπολογισμός της Επιτροπής βασισμένος σε στοιχεία της Eurostat (Ref. tables: nrg_pc_204 and nrg_pc_205).

⁽¹¹⁾ Βλέπε έκθεση παρακολούθησης της αγοράς της ACER 2015 – Αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου – σ. 44, υποσημείωση 107. https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202015%20-%20ELECTRICITY%20AND%20GAS%20RETAIL%20MARKETS.pdf

⁽¹²⁾ Βλέπε εθνική έκθεση του ERO 2016, σ. 42.

⁽¹³⁾ Τα συνολικά κόστη αποτελούνται από το κόστος που συνδέεται με το κόστος αδειοδότησης και το λειτουργικό κόστος (μάρκετινγκ, κόστος εξυπηρέτησης πελατών κ.λπ.).

- (77) Σε προηγούμενες αποφάσεις της ⁽¹⁾, η Επιτροπή θεώρησε ότι, όσον αφορά την αγορά λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων επιχειρήσεων είναι ένας από τους δείκτες που έχουν σημασία για την αξιολόγηση της συγκέντρωσης της αγοράς και της γενικότερης κατάστασης του ανταγωνισμού. Δεδομένου ότι δεν υπόκεινται όλοι οι παίκτες της αγοράς στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, η ανάλυση εστιάζεται κυρίως στη θέση στην αγορά και στις πιέσεις του ανταγωνισμού στους επιμέρους παίκτες της αγοράς που υπόκεινται στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίοι είναι κατ' ουσία οι ČEZ Prodej και PP. Ωστόσο, όταν πρέπει να γίνει κατανοητό το πλαίσιο αγοράς στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ČEZ Prodej και PP, άλλοι φορείς εκμετάλλευσης περιλαμβάνονται στην ανάλυση (βλέπε επίσης αιτιολογική σκέψη 20). Άλλα μέτρα συγκέντρωσης μπορούν επίσης να θεωρηθούν συναφή.
- (78) Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα αριθμητικά στοιχεία ⁽²⁾, οι μεγαλύτεροι προμηθευτές φυσικού αερίου ως προς την ποσότητα που πωλήθηκε σε πελάτες είναι η RWE (σήμερα λέγεται Innpogy Energie, s.r.o.) με μερίδιο αγοράς σχεδόν [...] %, και ακολουθούν οι PP και E.ON με μερίδιο αγοράς [...] %. Η ČEZ Prodej δραστηριοποιείται επίσης σ' αυτήν την αγορά με μερίδιο [...] % ⁽³⁾.

Λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες

- (79) Σύμφωνα με τα αριθμητικά στοιχεία του 2016 που έδωσε η αιτούσα χώρα, η RWE είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής σε μεγάλους πελάτες με μερίδιο αγοράς [...] % και ακολουθούν η ČEZ Prodej με μερίδιο αγοράς [...] % και η E.ON με μερίδιο αγοράς [...] %. Η Επιτροπή σημειώνει ότι μόνο η PP και η ČEZ Prodej θεωρούνται αναθέτοντες φορείς με την έννοια του άρθρου 4 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και, συνεπώς, υπόκεινται στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις.
- (80) Το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων προμηθευτών λιανικής σε μεγάλους πελάτες στην τσεχική αγορά φυσικού αερίου είναι 51 %. Ο δείκτης ΗΗΙ που υπολογίστηκε γι' αυτήν την αγορά είναι 1 341 ⁽⁴⁾.

Λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες

- (81) Σύμφωνα με τα αριθμητικά στοιχεία του 2016 που έδωσε η αιτούσα χώρα, οι τρεις μεγαλύτεροι προμηθευτές σε μικρούς πελάτες είναι η RWE με μερίδιο αγοράς [...] % και ακολουθούν η PP με μερίδιο αγοράς [...] % και η E.ON με μερίδιο αγοράς [...] % ⁽⁵⁾. Η ČEZ Prodej (τέταρτος μεγαλύτερος προμηθευτής) δραστηριοποιείται επίσης σ' αυτήν την αγορά με μερίδιο [...] %. Η Επιτροπή σημειώνει ότι μόνο η PP και η ČEZ Prodej θεωρούνται αναθέτοντες φορείς με την έννοια του άρθρου 4 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και, συνεπώς, υπόκεινται στους κανόνες για τις συμβάσεις.
- (82) Το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων προμηθευτών λιανικής σε μικρούς πελάτες στην τσεχική αγορά φυσικού αερίου είναι 69 % ⁽⁶⁾. Ο δείκτης ΗΗΙ που υπολογίστηκε γι' αυτήν την αγορά είναι 2 024 ⁽⁷⁾.

Ποσοστά αλλαγής παρόχου στους τελικούς καταναλωτές

Λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες

- (83) Η εθνική έκθεση του ERO για το 2016 περιέχει πληροφορίες σχετικά με την αλλαγή παρόχου ξεχωριστά για τέσσερις κατηγορίες πελατών ⁽⁸⁾: «μεγάλη ζήτηση», «ζήτηση μεσαίου μεγέθους», «μικρή ζήτηση» και «νοικοκυριά».
- (84) Οι πρώτες δύο κατηγορίες («μεγάλη ζήτηση» και «ζήτηση μεσαίου μεγέθους») μπορούν να αποδοθούν, γενικά, στην κατηγορία «μεγάλοι πελάτες» όπως ορίστηκε για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης. Το 2016 η αλλαγή παρόχου από τους πελάτες μεγάλης ζήτησης ήταν 38 % και για τη ζήτηση μεσαίου μεγέθους 29 %. Τα επίπεδα αλλαγής παρόχου για τις δύο κατηγορίες ήταν επίσης υψηλά τα τελευταία πέντε χρόνια.

Λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες

- (85) Οι τελευταίες δύο κατηγορίες («μικρή ζήτηση» και «νοικοκυριά») μπορούν να αποδοθούν, γενικά, στην κατηγορία «μικροί εμπορικοί πελάτες και νοικοκυριά» όπως ορίστηκε για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης.

⁽¹⁾ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1674, αιτιολογική σκέψη 37 και οι μνημονευθείσες σ' αυτήν αποφάσεις.

⁽²⁾ Βλέπε εθνική έκθεση του ERO 2016, σ. 43.

⁽³⁾ Τα μερίδια αγοράς σ' αυτήν την αιτιολογική σκέψη αναφέρονται στη συνολική λιανική πώληση φυσικού αερίου (σε μεγάλους και μικρούς πελάτες).

⁽⁴⁾ Υπολογίστηκε με βάση τον πίνακα 1, σελίδα 16 της απάντησης που έδωσε η αιτούσα χώρα στις 12 Απριλίου 2018 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Δεκεμβρίου 2017.

⁽⁵⁾ Βλέπε αίτημα, σ. 70.

⁽⁶⁾ Βλέπε αίτημα, σ. 68.

⁽⁷⁾ Υπολογίστηκε με βάση τον πίνακα 2, σελίδα 16 της απάντησης που έδωσε η αιτούσα χώρα στις 12 Απριλίου 2018 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Δεκεμβρίου 2017.

⁽⁸⁾ Βλέπε εθνική έκθεση του ERO 2016, κεφάλαιο 9, σ. 43.

- (86) Το 2016, η αλλαγή παρόχου από τους πελάτες «μικρής ζήτησης» ήταν 14 %, ενώ για τα «νοικοκυριά» ήταν 6,6 %. Τα επίπεδα αλλαγής παρόχου για τους πελάτες με «μικρή ζήτηση» ήταν πάνω από 10 % την περίοδο 2011-2016. Τα επίπεδα αλλαγής παρόχου για τα «νοικοκυριά» μειώνονταν από το 2011 (όταν περίπου το ποσοστό αλλαγής παρόχου ήταν 13 % ⁽¹⁾), ωστόσο το 2016 το ποσοστό αλλαγής παρόχου αυξήθηκε.

Πρόσβαση στην αγορά χονδρικής πώλησης φυσικού αερίου ⁽²⁾

- (87) Οι οντότητες που συναλλάσσονται στην αγορά χονδρικής φυσικού αερίου μπορούν να αγοράσουν φυσικό αέριο με μακροπρόθεσμες συμβάσεις, στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων ή από άλλους συναλλασσόμενους. Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις με τους Ρώσους και Νορβηγούς παραγωγούς φυσικού αερίου έχουν ακόμα πιθανότητα σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση των τιμών χονδρικής. Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις συνήθως εκτείνονται σε μεγάλη διάρκεια, έως 30 έτη. Στο παρελθόν έγιναν ορισμένες αλλαγές στους τύπους διαμόρφωσης των τιμών του φυσικού αερίου σ' αυτές τις συμβάσεις, αλλά οι ίδιες οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις δεν έχουν εγκαταλειφθεί ⁽³⁾. Σύμφωνα με τα αριθμητικά στοιχεία της Eurostat, συνολικά 36 οντότητες εισήγαγαν φυσικό αέριο στην Τσεχική Δημοκρατία το 2016 ⁽⁴⁾.
- (88) Σύμφωνα με τον ERO, ο κάτοχος της αποκλειστικής άδειας για τις δραστηριότητες του διαχειριστή της αγοράς στην Τσεχική Δημοκρατία, του OTE a.s., οργανώνει από το 2010 αγορά άμεσης παράδοσης για το φυσικό αέριο. Με μια τροποποίηση στους κανόνες της αγοράς φυσικού αερίου καταργήθηκε η αγορά της προηγούμενης ημέρας που διοργάνωνε ο διαχειριστής της αγοράς. Από την άλλη πλευρά, δημιουργήθηκε μια πλατφόρμα για την ενδοημερήσια αγορά φυσικού αερίου. Σύμφωνα με τον ERO, αυτή η αγορά διατήρησε τη μεγάλη ελκυστικότητά της για τους συμμετέχοντες στην αγορά φυσικού αερίου το 2016 ⁽⁵⁾.
- (89) Το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς χονδρικής πραγματοποιείται έξω από τις διάφορες χρηματιστηριακές πλατφόρμες και με τη μορφή διμερών εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών («OTC»). Οι διμερείς συναλλαγές διαθέτουν το πλεονέκτημα ότι μπορούν να πραγματοποιηθούν ευέλικτα, δηλαδή χωρίς να είναι απαραίτητη η προσφυγή σε περιορισμένο αριθμό συμβάσεων. Σημαντικό ρόλο στις εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές διαδραματίζει η διαμεσολάβηση μέσω πλατφορμών διαμεσολάβησης. Οι εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές αυξήθηκαν σημαντικά από το 2012. Το 2016 οι συναλλαγές εμπορίας φυσικού αερίου, μέσω πλατφορμών διαμεσολάβησης ή χωρίς αυτές, με την Τσεχική Δημοκρατία ως περιοχή εφοδιασμού έφθασαν συνολικά τις 88 TWh (93 TWh, συμπεριλαμβανομένων των ποσοτήτων που αποτέλεσαν αντικείμενο συναλλαγών στις χρηματιστηριακές πλατφόρμες). Ο όγκος των προθεσμιακών συμβάσεων αυξήθηκε από 0,7 TWh το 2014 σε 3 TWh το 2015.
- (90) Το 2016 η ετήσια κατανάλωση φυσικού αερίου στην Τσεχική Δημοκρατία ανήλθε στις 88 TWh συνολικά. Η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 8,5 % σε σύγκριση με το 2015. Η αναλογία των ποσοτήτων που αποτέλεσαν αντικείμενο συναλλαγών χονδρικής προς την κατανάλωση είναι > 1 ⁽⁶⁾.
- (91) Λόγω των παραγόντων που εξετάστηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 87-90, στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ρευστότητα της τσεχικής αγοράς χονδρικής επαρκεί για να μπορούν οι έμποροι λιανικής να έχουν πρόσβαση υπό ανταγωνιστικές συνθήκες στο φυσικό αέριο χονδρικής είτε μέσω των αγορών χονδρικής είτε με εισαγωγές. Η ρευστότητα της τσεχικής αγοράς χονδρικής δεν είναι λόγος για να μην υπόκειται η λιανική πώληση φυσικού αερίου στην άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό.

Ανταγωνισμός τιμών και κανονιστική ρύθμιση των τιμών

- (92) Η τιμή της πώλησης φυσικού αερίου στους τελικούς πελάτες έχει δύο κύριες συνιστώσες ⁽⁷⁾: η πρώτη, που αναλογεί στο 22 % της τιμής, περιέχει κανονιστικά ρυθμιζόμενα μέρη (μεταφορά, διανομή κ.λπ.). Η δεύτερη, που αντιστοιχεί στο 78 % της τιμής, αντιπροσωπεύει την τιμή του ίδιου του εμπορεύματος, που περιλαμβάνει το περιθώριο κέρδους της λιανικής πώλησης. Η δεύτερη συνιστώσα δεν ρυθμίζεται κανονιστικά ⁽⁸⁾.

Λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες

- (93) Όσον αφορά τους μεγάλους πελάτες, το επίπεδο τιμής συμπεριλαμβανομένων των φόρων είναι μικρότερο από τον μέσο όρο των EE-28 και, επίσης, μικρότερο από τον μέσο όρο των EE-28 αν αφαιρεθούν οι φόροι ⁽⁹⁾.

Λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες

- (94) Όσον αφορά τους μικρούς πελάτες, το επίπεδο τιμής συμπεριλαμβανομένων των φόρων είναι μικρότερο από τον μέσο όρο των EE-28 και, επίσης, μικρότερο από τον μέσο όρο των EE-28 αν αφαιρεθούν οι φόροι ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Βλέπε αίτημα, σ. 73.

⁽²⁾ Επιπλέον της χονδρικής και των εισαγωγών, το 2017 η Τσεχική Δημοκρατία παρήγαγε 1 TWh φυσικού αερίου.

⁽³⁾ Βλέπε εθνική έκθεση του ERO 2016, σ. 39.

⁽⁴⁾ Βλέπε http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Number_of_entities_bringing_natural_gas_into_the_country-T1.png

⁽⁵⁾ Βλέπε εθνική έκθεση του ERO 2016, σ. 39.

⁽⁶⁾ 88 TWh φυσικού αερίου καταναλώθηκε το 2016 από 93 TWh φυσικού αερίου που αποτέλεσε το αντικείμενο συναλλαγών χονδρικής.

⁽⁷⁾ Βλέπε εθνική έκθεση του ERO 2016, σ. 32.

⁽⁸⁾ Η μόνη εξαίρεση σ' αυτόν τον κανόνα είναι η τιμή του φυσικού αερίου που πωλείται από τον ύστατο προμηθευτή, η οποία σύμφωνα με το αίτημα (παράγραφος 3 σ. 76) δεν έχει μέχρι σήμερα χρησιμοποιηθεί στην Τσεχική Δημοκρατία.

⁽⁹⁾ Βάσει του <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1. ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- (95) Ο ανταγωνισμός στις τσεχικές αγορές λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας είναι διαρθρωτικά περιορισμένος από το γεγονός ότι οι έμποροι λιανικής (άλλοι πλην της ČEZ Prodej) δεν έχουν αρκετή δική τους παραγωγική ικανότητα ούτε πρόσβαση σε αγορές χονδρικής με σημαντική ρευστότητα είτε στην Τσεχική Δημοκρατία είτε στο εξωτερικό μέσω εισαγωγών. Το αποτέλεσμα είναι ότι αυτοί οι έμποροι λιανικής δεν είναι σε θέση να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις την ČEZ Prodej, η οποία είναι καθιερωμένη και διαθέτει τη μεγαλύτερη εταιρεία τοπικής διανομής και τη μεγαλύτερη υποδομή παραγωγής ενέργειας.

ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΕ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

- (96) Τα συνδυασμένα μερίδια αγοράς των τριών μεγαλύτερων εταιρειών λιανικής πώλησης για μεγάλους πελάτες είναι μάλλον μεγάλα (60 %) με τον μεγαλύτερο παίκτη στην αγορά (την ČEZ Prodej) να κατέχει μερίδιο αγοράς [...] %. Ο δεύτερος και ο τρίτος σε μέγεθος παίκτης της αγοράς, συγκεκριμένα οι E.ON και PRE, που κατέχουν μερίδια αγοράς της τάξης του [...] % και [...] %, αντίστοιχα, δεν υπόκεινται στους κανόνες της Ένωσης για τις συμβάσεις. Παρά τα μη αμελητέα μερίδια αγοράς τους, μπορούν να ασκούν μόνο περιορισμένη πίεση στην ČEZ Prodej. Η πρόσβαση στη χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν είναι επαρκής: ο όμιλος ČEZ είναι, με μεγάλη διαφορά, ο μεγαλύτερος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας στην Τσεχική Δημοκρατία και οι δυνατότητες διασύνδεσης της ηλεκτρικής ενέργειας είναι περιορισμένες, οπότε, η ρευστότητα της αγοράς χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας εξαρτάται από τη συμπεριφορά του ομίλου ČEZ. Η κατάσταση αυτή περιορίζει τη δυνατότητα που έχουν να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια τόσο σε βασικό φορτίο όσο και σε άλλα προϊόντα που χρειάζονται με ανταγωνιστικούς όρους, γεγονός που με τη σειρά του περιορίζει διαρθρωτικά την ικανότητά τους να ανταγωνίζονται την ČEZ Prodej. Για τους ίδιους λόγους, οι μικρότεροι ανταγωνιστές έχουν περιορισμένη ικανότητα ανταγωνισμού με τους τρεις μεγαλύτερους προμηθευτές.
- (97) Η θέση των ČEZ Prodej, E.ON και PRE στην αγορά ενισχύεται από τα ισχυρά περιφερειακά χαρακτηριστικά αυτής της αγοράς και οι ανομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού στις τρεις περιοχές διανομής δυσχεραίνουν τους ανταγωνιστές που θα ήθελαν να καταλάβουν τις θέσεις αυτών των φορέων εκμετάλλευσης στην αγορά μέσα στις δικές τους αντίστοιχες περιοχές διανομής. Τέλος, ο βαθμός αλλαγής παρόχου, αν και υψηλότερος για τους μεγάλους πελάτες σε σχέση με τους μικρούς, έχει ελαττωθεί τα τελευταία χρόνια.
- (98) Αν ληφθούν υπόψη οι παράγοντες που εξετάστηκαν παραπάνω, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν ικανοποιείται ο όρος της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό που προβλέπεται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ ως προς τη λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας.

ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΕ ΜΙΚΡΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

- (99) Το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων εταιρειών λιανικής πώλησης για μικρούς πελάτες είναι μάλλον μεγάλο (74 %), όπου ο μεγαλύτερος παίκτης στην αγορά (η ČEZ Prodej) κατέχει μερίδιο αγοράς [...] %. Ο δεύτερος και ο τρίτος σε μέγεθος παίκτης της αγοράς, συγκεκριμένα οι E.ON και PRE, που κατέχουν μερίδια αγοράς της τάξης του [...] % και [...] %⁽¹⁾, αντίστοιχα, δεν υπόκεινται στους κανόνες της Ένωσης για τις συμβάσεις. Παρά τα μη αμελητέα μερίδια αγοράς που διαθέτουν, μπορούν να ασκούν μόνο περιορισμένη ανταγωνιστική πίεση στην ČEZ Prodej. Η πρόσβαση στη χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν είναι επαρκής: ο όμιλος ČEZ είναι, με μεγάλη διαφορά, ο μεγαλύτερος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας στην Τσεχική Δημοκρατία και οι δυνατότητες διασύνδεσης της ηλεκτρικής ενέργειας είναι περιορισμένες, οπότε, η ρευστότητα της αγοράς χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας εξαρτάται από τη συμπεριφορά του ομίλου ČEZ. Η κατάσταση αυτή περιορίζει τη δυνατότητα που έχουν να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια τόσο σε βασικό φορτίο όσο και σε άλλα προϊόντα που χρειάζονται με ανταγωνιστικούς όρους, γεγονός που με τη σειρά του περιορίζει διαρθρωτικά την ικανότητά τους να ανταγωνίζονται την ČEZ Prodej. Για τους ίδιους λόγους, οι μικρότεροι ανταγωνιστές έχουν περιορισμένη ικανότητα ανταγωνισμού με τους τρεις μεγαλύτερους προμηθευτές.
- (100) Η θέση των ČEZ Prodej, E.ON και PRE ενισχύεται από τα ισχυρά περιφερειακά χαρακτηριστικά της αγοράς αυτής και από τις ανομοιογενείς συνθήκες του ανταγωνισμού στις τρεις περιοχές διανομής, που δυσχεραίνουν τους ανταγωνιστές που θα ήθελαν να καταλάβουν τη θέση στην αγορά των εν λόγω φορέων εκμετάλλευσης μέσα στις δικές τους αντίστοιχες περιοχές διανομής. Τέλος, ο βαθμός αλλαγής παρόχου είναι μάλλον χαμηλός και, για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω, οι χαμηλές τιμές λιανικής δεν είναι δείκτης της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό.
- (101) Αν ληφθούν υπόψη οι παράγοντες που εξετάστηκαν παραπάνω, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν ικανοποιείται ο όρος της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό που προβλέπεται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ ως προς τη λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας.

(1) Βλέπε για τους μικρούς πελάτες τον πίνακα 10 στην απάντηση που έδωσε η αιτούσα χώρα στις 10 Μαΐου 2017 στο αίτημα της Επιτροπής για πληροφορίες, της 21ης Απριλίου 2017.

4.2. ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

- (102) Όσον αφορά τη λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες στην Τσεχική Δημοκρατία, η κατάσταση μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: υπάρχει μεγάλος αριθμός προμηθευτών που δραστηριοποιούνται σε εθνικό επίπεδο· τα συνδυασμένα μερίδια αγοράς των τριών μεγαλύτερων εταιρειών λιανικής πώλησης δεν είναι πολύ υψηλά (51 %)· ο πρώτος και ο τρίτος παίκτης στην αγορά δεν υπόκεινται στους κανόνες της Ένωσης για τις συμβάσεις· ο βαθμός αλλαγής παρόχου φαίνεται ικανοποιητικός, δεν υπάρχει έλεγχος της τιμής στον τελικό χρήστη και η ρευστότητα της αγοράς χονδρικής δεν φαίνεται να αποτελεί εμπόδιο για την άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό της λιανικής αγοράς φυσικού αερίου.
- (103) Αν ληφθούν υπόψη οι παράγοντες που εξετάστηκαν παραπάνω, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι ικανοποιείται ο όρος της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό που προβλέπεται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ ως προς τη λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας.

ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΜΙΚΡΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

- (104) Όσον αφορά τη λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες στην Τσεχική Δημοκρατία, η κατάσταση μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: υπάρχει μεγάλος αριθμός προμηθευτών που δραστηριοποιούνται σε εθνικό επίπεδο· τα συνδυασμένα μερίδια αγοράς των τριών μεγαλύτερων εταιρειών λιανικής πώλησης είναι μάλλον υψηλά (69 %), ωστόσο ο πρώτος και ο τρίτος παίκτης της αγοράς δεν υπόκεινται στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις· ο βαθμός αλλαγής παρόχου φαίνεται ικανοποιητικός· δεν υπάρχει έλεγχος της τιμής στον τελικό χρήστη και η ρευστότητα της αγοράς χονδρικής δεν φαίνεται να αποτελεί εμπόδιο στην άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό της λιανικής πώλησης φυσικού αερίου.
- (105) Αν ληφθούν υπόψη οι παράγοντες που εξετάστηκαν παραπάνω, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι ικανοποιείται ο όρος της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό που προβλέπεται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ ως προς τη λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας.

4.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (106) Η παρούσα απόφαση βασίζεται στη νομική και πραγματική κατάσταση από τον Νοέμβριο του 2016 έως τον Απρίλιο του 2018, όπως φαίνεται από τις πληροφορίες που υπέβαλε η αιτούσα χώρα και οι εθνικές εκθέσεις του ERO. Είναι δυνατόν να αναθεωρηθεί, εφόσον, κατόπιν σημαντικών αλλαγών στη νομική ή την πραγματική κατάσταση, δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 34 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.
- (107) Δεδομένου ότι οι υπηρεσίες που σχετίζονται με τη λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾ θα πρέπει να συνεχίσουν να υπόκεινται στην οδηγία 2014/25/ΕΕ, υπενθυμίζεται ότι οι συμβάσεις που καλύπτουν διάφορες δραστηριότητες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας. Αυτό σημαίνει ότι όταν ένας αναθέτων φορέας δεσμεύεται σε σύναψη «μεικτής» σύμβασης, δηλαδή σε σύμβαση για τη στήριξη τόσο των δραστηριοτήτων που εξαιρούνται από την εφαρμογή της οδηγίας 2014/25/ΕΕ όσο και των δραστηριοτήτων που δεν εξαιρούνται από αυτήν, πρέπει να δίνεται προσοχή στις δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται κατά κύριο λόγο η σύμβαση. Σε περίπτωση τέτοιας μεικτής σύμβασης, ο κύριος στόχος της οποίας είναι η στήριξη μη εξαιρούμενων δραστηριοτήτων, πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις της οδηγίας 2014/25/ΕΕ. Εάν είναι αντικειμενικά αδύνατο να προσδιοριστεί για ποια δραστηριότητα προορίζεται κατά κύριο λόγο η σύμβαση, η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.
- (108) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής δημόσιων συμβάσεων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 2014/25/ΕΕ δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις που ανατίθενται από αναθέτοντες φορείς και προορίζονται να καταστήσουν δυνατή τη διεξαγωγή των ακόλουθων δραστηριοτήτων στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας:

- α) λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μεγάλους πελάτες·
- β) λιανική πώληση φυσικού αερίου σε μικρούς πελάτες.

⁽¹⁾ Λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους και μικρούς πελάτες.

Άρθρο 2

Η οδηγία 2014/25/ΕΕ εξακολουθεί να εφαρμόζεται σε συμβάσεις που ανατίθενται από αναθέτοντες φορείς και προορίζονται να καταστήσουν δυνατή τη διεξαγωγή των ακόλουθων δραστηριοτήτων στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας:

- α) λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλους πελάτες·
- β) λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρούς πελάτες.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Τσεχική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 2018.

Για την Επιτροπή
Elżbieta BIENKOWSKA
Μέλος της Επιτροπής
